

Migračné javy v regiónoch východného Slovenska a Zakarpatskej oblasti Ukrajiny

PROJEKTOVÁ ŠTÚDIA

ALEXANDER ONUFRÁK, ZUZANA KLIMOVSKÁ,
JÁN DZURDŽENÍK, OKSANA HUMENNA, YURIY
GUZINETS

PROJEKT **ZIP**

Migračné javy v regiónoch východného Slovenska a Zakarpatskej oblasti Ukrajiny

PROJEKTOVÁ ŠTÚDIA

ALEXANDER ONUFRÁK, ZUZANA KLIMOVSKÁ,
JÁN DZURDŽENÍK, OKSANA HUMENNA, YURIY
GUZINETS

PROJEKT **ZIP**

Migračné javy v regiónoch východného Slovenska a Zakarpatskej oblasti Ukrajiny

Projektová štúdia vypracovaná v rámci projektu ZIP – Zosúladenie a inovácia plánovania rozvoja prihraničného SK-UA územia

Autori © 2017

Mgr. Alexander Onufrák, PhD.

Katedra politológie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

PhDr. Zuzana Klimovská

Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.

Mgr. Ján Dzurdženič

Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.

Yuriy Guzinets

Komunálny podnik „Agentúra regionálneho rozvoja a cezhraničnej spolupráce Transcarpathia Zakarpatskej oblastnej rady“ v Užhorode

Oksana Humenna, CSc.

Centrum jazykovej prípravy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Recenzenti

doc. PhDr. Daniel Klimovský, PhD.

Katedra politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

PhDr. Jana Šutajová, PhD.

Katedra politológie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Jazyková korektúra

Mgr. Matúš Béreš

© 2017 Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani jeho časť nemožno reprodukovat, ukladať do informačných systémov alebo inak reprodukovat bez súhlasu majiteľov práv.

Za odbornú a jazykovú stránku tejto publikácie zodpovedajú autori.

ISBN 978-80-971246-8-7

Projekt je financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu. Spolu financovaný zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Slovensko-Ukrajina: Spolupráca naprieč hranicou

www.eeagrants.sk

Podakovanie:

Autori ďakujú za súčinnosť pri distribuovaní a zbieraní dotazníkov

- Medzinárodná organizácia pre migráciu, pracovisko Košice
- Administrátori skupiny na sociálnej sieti Facebook „Українці в Кошицях * Ukrajinci v Košiciach“

Autori ďakujú za bezplatné poskytnutie rád a údajov týmto organizáciám

- Úrad Košického samosprávneho kraja
- Organizácia pre informatiku verejnej správy Košice (IVeS)
- Centrum vedecko-technických informácií SR
- Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí
- Okresný úrad Košice; Odbor všeobecnej vnútornej správy
- Migračný úrad Ministerstva vnútra SR

OBSAH

/	Úvod	7
1.	Východné Slovensko	8
1.1.	Analytická časť	8
1.2.	Ekonomická aktivita migrantov	14
1.3.	Súčasný stav z pohľadu imigrantov	21
1.4.	Návrhy (SR).....	32
2.	Zakarpatská oblasť Ukrajiny	34
2.1.	Emigrácia z Ukrajiny	34
2.2.	Návrhy (Ukrajina)	39
/	Literatúra	40
/	Príloha č.1	43

/ ÚVOD

Publikácia bola vypracovaná v rámci projektu **ZIP (Zosúladenie a inovácia plánovania rozvoja prihraničného SK-UA územia)**, ktorého cieľom je na základe spolupráce slovenských a ukrajinských odborníkov v plánovaní a z príbuzných odborov vypracovať a aplikovať metodiku začleňovania globálnych hrozieb a príležitostí s významným lokálnym dosahom do spoločného SK-UA cezhraničného plánovacieho procesu.

V partnerstve subjektov Slovenska a Ukrajiny existuje záujem venovať sa aktuálnemu stavu **migrácie z Ukrajiny** smerom na Slovensko, prípadne špecifickejšie na východné Slovensko. Stručnejšie je načrtnutý stav **v rámci Ukrajiny** s akcentom na Zakarpatskú oblasť. Analyzuje sa emigrácia, vnútroštátna migrácia aj imigrácia.

Táto štúdia má za cieľ načrtnúť súčasný stav v oblasti migrácie na základe dostupných relevantných zdrojov a informácií, identifikovať príležitosti, prípadne ohrozenia pre región a pre imigrantov. Záverom štúdie je návrh odporúčaní, opatrení a aktivít v rôznych oblastiach, ktoré budú smerovať k zlepšeniu situácie v oblasti štátnej, samosprávnej, školskej, kultúrnej a iných.

Na štúdiu participovali dva subjekty.

Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o. je nezisková organizácia, ktorú založil v roku 2003 Košický samosprávny kraj (KSK) na podporu všeobecne prospešných služieb v oblasti regionálneho rozvoja a zamestnanosti.

Komunálny podnik „Agentúra regionálneho rozvoja a cezhraničnej spolupráce Transcarpathia Zakarpatskej oblastnej rady“ bola založená v Zakarpatskej oblasti s cieľom podporovať miestny a regionálny rozvoj s akcentom na špecifické postavenie Zakarpattia ako z pohľadu Ukrajiny periférneho územia susediaceho so štyrmi štátmi.

1. VÝCHODNÉ SLOVENSKO

1.1. ANALYTICKÁ ČASŤ

Migrácia je jav, ktorý existuje tak dlho ako ľudstvo samo, pričom aj počas posledných desaťročí sa v strednej Európe s migráciou v rôznych podobách stretávame takmer permanentne. V súčasnosti je už niekoľko rokov evidentný jav, bežne označovaný ako migračná kríza. Popri tom však pokračuje sťahovanie ľudí zo Slovenska a na Slovensko, ktoré nie je súčasťou tejto krízy a ktoré je možné považovať pre prijímajúce štáty za príležitosť. Takto už viac rokov prichádzajú na Slovensko aj občania Ukrajiny, ktorí sa usídľujú nielen v Bratislave a na západnom Slovensku, ale nachádzajú lepšie podmienky na život aj v Košickom a Prešovskom kraji.

Okrem tejto krízy sa zatiaľ uskutočňuje aj sťahovanie ľudí v rámci Ukrajiny. Tu však nejde o bežnú ekonomickú migráciu, ale skôr o vysťahovalectvo spojené s ozbrojeným konfliktom na východe Ukrajiny.

Oba tieto javy budú analyzované v predkladanej štúdii, ktorej záver tvoria odporúčania pre zainteresované subjekty s cieľom zlepšiť situáciu pre migrujúcich, ale aj pre prijímajúci štát, resp. región.

UKRAJINSKÁ NÁRODNOSTNÁ MENŠINA

Ukrajinci žijú v priestore Karpát od nepamäti, ich sťahovanie prebiehalo už v 7. až 15. storočí. Dajú sa teda považovať za pôvodných obyvateľov dnešného územia Slovenska a nie sú priamo predmetom tejto štúdie. Táto kultúrno-historická blízkosť však môže predstavovať aspekt, na ktorý môže potenciálny migrant prihliadať pri rozhodovaní sa, kam sa presťahuje. V dnešných dňoch tvoria Ukrajinci na Slovensku tradičnú národnostnú menšinu.

Existencia tejto etablovanej menšiny v kombinácii s kultúrno-historickou a geografickou blízkosťou Slovenska sa môžu stať hlavnými motivujúcimi faktormi pre príchod nových, najmä pracovných migrantov.¹

Pri poslednom sčítaní obyvateľstva v roku 2011 sa k ukrajinskej národnostnej menšine na Slovensku prihlásilo 2 926 mužov a 4 504 žien, celkovo teda 7 430 osôb. Najviac osôb s ukrajinskou národnosťou v počte 3 714 osôb pritom žilo v Prešovskom kraji. Druhý najvyšší počet osôb s ukrajinskou národnosťou bol zaznamenaný v Košickom kraji, a to 1 637 osôb.² V poradí tretím krajom bol Bratislavský kraj, v ktorom v čase sčítania obyvateľstva žilo 627 osôb hlásiacich sa k ukrajinskej národnosti.

Z pohľadu okresov bol najvyšší počet osôb hlásiacich sa k ukrajinskej národnostnej menšine zistený v okresoch Prešov (751, z toho v meste Prešov sa prihlásilo 643), Snina (604, z toho sa v meste Snina prihlásilo 279), Humenné (526, pričom len v samotnom meste Humenné sa prihlásilo 406), Bardejov (470), Svidník (399, z toho v meste Svidník 232), Michalovce (369),

1 BLAŽEK, M.; ANDRÁŠOVÁ, S.; PAULENOVÁ, N.: Skúsenosti migrantov a migrantiek na Slovensku s násilím. Bratislava: IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu, 2013, s. 37.

2 ŠÚ SR: Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011: Obyvateľstvo podľa národnosti. s. 10, [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/24f55d64-60e7-46c0-b4ac-af50cb896fab/Zakladne_udaje_zo_Scitania_obyvatelov_domov_a_bytov_2011_obyvatelstvo_podla_narodnosti.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=24f55d64-60e7-46c0-b4ac-af50cb896fab>.

Medzilaborce (314, v meste Medzilaborce sa prihlásilo 210) a Košice I (306).³ V prípade Košíc sa k ukrajinskej národnosti najviac osôb prihlásilo na Sídlišku Ťahanovce (188), Košice-Západ (108) a na sídlisku Dargovských hrdinov (103). Percentuálne má najvyšší podiel trvalo bývajúcich obyvateľov ukrajinskej národnosti okres Medzilaborce (2,5 %).⁴

Ukrajinský jazyk ako materinský jazyk uviedlo 3 219 mužov a 4 660 žien. Celkovo ukrajinský jazyk ako materinský jazyk uviedlo 7 879 osôb.

ÚSPEŠNOSŤ PRI ZÍSKAVANÍ ŠTÁTNEHO OBČIANSTVA, TRVALÝ POBYT, PRACOVNÉ VÍZA

Základným dokumentom a východiskom pre budovanie modernej a cielavedomej politiky vlády Slovenskej republiky v oblasti migrácie je *Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020*.

Ako sa v ňom uvádza, opatrenia v boji proti nelegálnej migrácii (najmä vzhľadom na jej medzinárodný charakter, závažnosť a tiež vysokú latentnosť) je potrebné prijímať v súčinnosti s členskými štátmi Európskej únie, tranzitnými krajinami a tiež s krajinami pôvodu migrantov. Táto spolupráca má prebiehať ako v preventívnej, tak aj v represívnej oblasti.⁵ Dôležitým nástrojom v boji proti nelegálnej migrácii a spôsobom regulácie samotnej migrácie je návratová a reintegračná politika, vykonávaná v súlade s legislatívou a odporúčaniami Európskej únie s dôrazom na transparentnosť a humánnosť.⁶ Slovenská republika uprednostňuje pred nútenými návratmi možnosť asistovaných dobrovoľných návratov cudzincov do krajín ich pôvodu. Zároveň však dohliada na dôsledné vymáhanie súdnych a administratívnych vyhostení.

INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE

Inštitucionálne zabezpečenie v rámci migračnej politiky je potrebné chápať v dvoch rovinách, a to v medzinárodnej a vnútroštátnej.

Z medzinárodného hľadiska sú to orgány a organizácie OSN, UNHCR, IOM, ILO a iné medzinárodné organizácie, ale najmä štruktúry Európskej únie (Parlament, Rada, Komisia, výbory, EASO – Európsky podporný úrad pre azyl, FRONTEX, EUROPOL atď.).

Z vnútroštátneho hľadiska sú to orgány a inštitúcie prichádzajúce do kontaktu s migráciou (vláda, VÚC, samosprávy miest a obcí, odbory, združenia, záujmové združenia, cirkvi, akademická obec, mimovládne organizácie atď.).⁷

POVOLENIA NA POBYT PODĽA EUROSTATU

Podľa európskeho štatistického úradu Eurostat bolo v roku 2015 v rámci Európskej únie vydaných 2,6 milióna povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov štátov, ktoré nie sú členmi Európskej únie. Ide o najvyšší počet udelených pobytov od roku 2008, keď sa tieto dáta začali zbierať.⁸ V porovnaní s predošlým rokom 2014 došlo k nárastu o 13 %. Najväčší nárast povolení na pobyt

3 ŠÚ SR: Ref. 2, s. 10–12.

4 ŠÚ SR: Ref. 2, s. 7.

5 Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020. Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 574 z 31. augusta 2011. s. 11. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <https://www.emn.sk/phoca-download/documents/migracna_politika_sr_2020_sk.pdf>.

6 Ref. 5, s. 11.

7 Ref. 5, s. 16.

8 EUROSTAT: EU Member States issued a record number of 2,6 million first residence permits in 2015. [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7715617/3-27102016-BP-EN.pdf/ca706fa0-14fc-4b71-a2e2-46b2b933f8f8>>.

bol zaznamenaný z dôvodu zamestnania. Tu bol nárast o 23,5 %. Každé piate povolenie bolo vydané v Poľsku (541 tisíc). Poľsko sa tým zaradilo pred také imigračné štáty, akými sú Francúzsko, Nemecko, Španielsko či Taliansko. Prvenstvo v počte povolení na pobyt za rok 2015 patrilo Spojenému kráľovstvu, ktoré v danom roku udelilo viac než 633 tisíc povolení na pobyt. (Tab. 1)

Tab. 1: Počet udelených povolení na pobyt v EÚ28 v roku 2015 podľa dôvodov

Štát	Celkový počet pobytov	Dôvody							
		Rodina		Vzdelanie		Práca		Iné	
		Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %
Belgicko	50 085	26 206	52,30	6 345	12,70	4 948	9,90	12 586	25,10
Bulharsko	9 595	2 906	30,30	874	9,10	2 261	23,60	3 554	37,00
Cyprus	15 569	2 580	16,60	2 226	14,30	7 337	47,10	3 426	22,00
Česká republika	68 804	21 265	30,90	13 658	19,90	19 931	29,00	13 950	20,30
Dánsko	46 153	15 961	34,60	9 248	20,00	9 706	21,00	11 238	24,30
Estónsko	3 984	1 351	33,90	986	24,70	1 279	32,10	368	9,20
Fínsko	21 797	7 682	35,20	5 756	26,40	5 026	23,10	3 333	15,03
Francúzsko	266 630	92 458	40,80	70 027	30,90	20 969	9,30	43 176	19,10
Grécko	37 464	19 175	51,20	871	2,30	1 111	3,00	16 307	43,50
Holandsko	72 355	21 683	30,00	15 263	21,10	13 308	18,40	22 101	30,50
Chorvátsko	3 433	1 852	53,90	387	11,30	790	23,00	404	11,80
Írsko	38 433	3 444	9,00	22 075	57,40	6 073	15,80	6 841	17,80
Litva	5 178	1 273	24,60	743	14,30	2 789	53,90	373	7,20
Lotyšsko	6 357	2 553	40,20	1 117	17,60	1 639	25,80	1 048	16,50
Luxembursko	4 918	2 806	57,10	442	9,00	1 257	25,60	413	8,40
Maďarsko	20 751	5 715	27,50	5 876	28,30	4 209	20,30	4 951	23,90
Malta	9 984	2 143	21,50	2 346	23,50	2 782	27,90	2 713	27,20
Nemecko	194 813	133 893	68,70	16 683	8,60	13 451	6,90	30 786	15,80
Poľsko	541 583	1 010	0,20	39 308	7,30	375 342	69,30	125 923	23,30
Portugalsko	29 021	12 916	44,50	3 139	10,80	6 805	23,40	6 161	21,20
Rakúsko	51 282	15 529	30,30	7 063	13,80	3 598	7,00	25 092	48,90
Rumunsko	11 289	3 770	33,40	4 374	38,70	1 680	14,90	1 465	13,00
Slovensko	9 279	2 541	27,40	1 475	15,90	3 142	33,90	2 121	22,90
Slovinsko	11 417	4 593	40,20	1 315	11,50	5 423	47,50	86	0,80
Spojené kráľovstvo	633 017	89 936	14,20	229 097	36,20	118 080	18,70	195 904	30,90
Španielsko	192 931	102 454	53,10	33 096	17,20	41 566	21,50	15 815	8,20
Švédsko	110 623	46 354	41,90	8 975	8,10	15 726	14,20	39 568	35,80
Taliansko	178 884	109 328	61,10	22 870	12,80	17 370	9,70	29 316	16,40
EÚ28	2 605 629	753 377	28,90	525 635	20,20	707 598	27,20	619 019	23,80

Zdroj: EUROSTAT: EU Member States issued a record number of 2,6 million first residence permits in 2015

V roku 2015 o povolenie na pobyt v rámci EÚ28 požiadalo 2 605 629 osôb. Z tohto počtu až 499 992 osôb pripadalo na štátnych príslušníkov Ukrajiny.⁹ V roku 2014 to bolo 302 772 Ukrajincov¹⁰ a dva roky predtým (2013) 236 691 Ukrajincov.¹¹ (Tab. 2) Oproti roku 2014 ide o nárast o 197 220 osôb, resp. o 263 301 osôb oproti roku 2013. Až 75,2 % z celkového počtu Ukrajincov, (konkrétne 376 037 osôb), ktorí v roku 2015 požiadali o povolenie k pobytu, ako dôvod záujmu o pobyt uviedlo pracovné dôvody.

V poradí druhou najpočetnejšou skupinou (s výrazným odstupom za Ukrajincami), ktorej bolo v roku 2015 v rámci EÚ28 udelené povolenie na pobyt, boli štátni príslušníci USA (261 760).¹²

Tab. 2: Celkový počet a podiel udelených povolení na pobyt v EÚ28 štátnym príslušníkom Ukrajiny podľa dôvodov

Rok	Celkový počet pobytov	Ukrajinci		Dôvody							
		Počet pobytov	Podiel v %	Rodina		Vzdelanie		Práca		Iné	
				Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %
2015	2 605 629	499 992	19,19	29 276	5,90	30 356	6,10	376 037	75,20	64 323	12,90
2014	2 305 758	302 772	13,13	21 378	7,10	22 168	7,30	206 422	68,20	52 804	17,40
2013	2 357 583	236 691	10,04	20 006	8,50	15 739	6,60	151 718	64,10	49 228	20,80

Zdroj: EUROSTAT

Štátni príslušníci Ukrajiny získavali povolenie na pobyt najčastejšie v štátoch V4 a v pobaltských štátoch. Z celkového počtu takmer pol milióna Ukrajincov získalo viac než 430 tisíc z nich

(88-percentný podiel) povolenie na pobyt v Poľsku. Česko udelilo za rovnaké obdobie povolenie na pobyt 23 tisícom Ukrajincov. V percentuálnom vyjadrení išlo o 33,7 % z celkového počtu udelených povolení českými úradmi. Slovenská republika podľa Eurostatu za rok 2015 udelila povolenie na pobyt viac než 3 tisícom Ukrajincov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavovalo 36-percentný podiel z celkového počtu udelených pobytov slovenskými orgánmi. Ukrajinci boli pritom najpočetnejšou skupinou aj v Litve (takmer 2 tisíc) a Estónsku (1,5 tisíc), druhou najpočetnejšou v Maďarsku (1,7 tisíc) a Lotyšsku (1,6 tisíc) a tretou najpočetnejšou v Bulharsku (1,5 tisíc).¹³ (Tab. 3)

Tab. 3: Počet a podiel udelených povolení na pobyt štátnym príslušníkom Ukrajiny

Štát	2015				2014				2013			
	Poradie	Celkový počet	Pobyty UA	Podiel v %	Poradie	Celkový počet	Pobyty UA	Podiel v %	Poradie	Celkový počet	Pobyty UA	Podiel v %
Poľsko	1.	541 583	430 081	79,41	1.	355 418	247 397	69,61	1.	273 886	171 769	62,72

9 EUROSTAT: Ref. 8.

10 EUROSTAT: EU Member States issued 2,3 million first residence permits in 2014. [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7038745/3-20102015-BP-EN.pdf/70063124-c3f2-4dfa-96d5-aa5044b927a6>>.

11 EUROSTAT: EU More than 2,3 million first residence permits issued in the EU28 in 2013. [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/5182450/3-22102014-AP-EN.PDF/d0140147-407f-4c5f-8cf1-836efddebdf8>>.

12 EUROSTAT: Ref. 8.

13 EUROSTAT: Ref. 8.

Česká rep.	1.	68 804	23 207	33,73	1.	35 458	12 867	36,29	1.	45 544	18 622	40,89
Slovensko	1.	9 279	3 340	36,00	1.	5 510	1 592	28,89	1.	4 416	1 040	23,55
Litva	1.	5 178	1 908	36,85	2.	7 252	2 053	28,31	3.	4 601	873	18,97
Estónsko	1.	3 984	1 447	36,32	2.	3 222	853	26,47	2.	2 496	440	17,63
Maďarsko	2.	20 751	1 686	8,12	n. a.	n. a.	n. a.	–	n. a.	n. a.	n. a.	–
Lotyšsko	2.	6 357	1 591	25,03	2.	9 857	1 316	13,35	2.	7 615	678	8,90
Bulharsko	3.	9 595	1 488	15,51	3.	8 795	598	6,80	3.	6 436	476	7,40
Grécko	n. a.	n. a.	n. a.	–	n. a.	n. a.	n. a.	–	3.	18 299	885	4,84

Zdroj: EUROSTAT

ŠTATISTICKÉ ZISŤOVANIE ÚRADU HRANIČNEJ A CUDZINECKEJ POLÍCIE PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU

Podľa správy Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej ÚHCP P PZ) bol počet cudzincov s povolením na pobyt na Slovensku v roku 2016 celkom 93 247 osôb.¹⁴ Oproti predošlému roku 2015 išlo o nárast o 8 460 osôb. (Tab. 4) Z celkového počtu 93 247 platných pobytov cudzincov na území SR pripadalo až 41 232 na štátnych príslušníkov štátov, ktoré nie sú členmi EÚ, čo v percentuálnom vyjadrení predstavovalo 44,22 %.

Najpočetnejšiu skupinu tvorili štátni príslušníci Ukrajiny (13 024). Oproti predošlému roku 2015 tu bol nárast o 2 318 pobytov. V percentuálnom vyjadrení predstavoval podiel štátnych príslušníkov Ukrajiny na celkovom počte všetkých udelených pobytov za rok 2016 celkom 13,97 %. Pokiaľ ide o percentuálny podiel na počte udelených pobytov pre štátnych príslušníkov zo štátov mimo EÚ, tu je podiel Ukrajincov až 31,58 %. Štátnym príslušníkom Ukrajiny tak patrí dlhodobo prvé miesto spomedzi štátov, ktoré nie sú členmi EÚ v počte platných pobytov.

Z dlhodobého hľadiska (v našom prípade perióda desiatich rokov) je vidieť značný nárast v počte platných pobytov. Kým v roku 2008¹⁵ to bolo ani nie 20 tisíc platných pobytov pre štátnych príslušníkov zo štátov mimo EÚ, tak v roku 2016 to už bolo viac než 41 tisíc. Ide o nárast viac než o 117 %. Pokiaľ ide o platné pobyty štátnych príslušníkov Ukrajiny, tu bol zaznamenaný ešte výraznejší nárast. Kým pred desiatimi rokmi počet platných pobytov štátnych príslušníkov Ukrajiny nedosahoval ani nie 4 tisíc, v roku 2016 to už bolo viac než 13 tisíc. To predstavuje viac než trojnásobný nárast, (339 %).

Tab. 4: Počet platných pobytov pre štátnych príslušníkov Ukrajiny k 31. decembru daného roka

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Poradie	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
Prechodný pobyt	9 398	7 297	4 955	4 021	3 621	3 508	3 294	3 132	2 567	1 531
Trvalý pobyt	3 582	3 365	3 040	2 838	2 720	2 546	2 447	2 235	2 118	2 240
Tolerovaný pobyt	44	44	38	39	38	37	45	46	41	62
Spolu pobyty UA	13 024	10 706	8 033	6 898	6 379	6 091	5 786	5 413	4 726	3 833
Podiel v %	31,58	30,36	27,54	26,37	25,49	25,03	25,23	25,19	24,27	

¹⁴ ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/uhcp/rocenky/rok_2016/2016-rocenka-UHCP-SK.pdf>.

¹⁵ Údaje za rok 2007 nie sú dostupné.

Celkový počet platných pobytov	41 232	35 261	29 171	26 157	25 019	24 333	22 932	21 492	19 472	n. a.
--------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	-------

Zdroj: ÚHCP P PZ

Obdobné trendy ako v prípade sledovania počtu platných pobytov je vidieť aj pri sledovaní počtu udelených pobytov za daný kalendárny rok. (Tab. 5) Za minulý rok bolo na území SR celkovo udelených 24 733 pobytov. Z toho 7 299 pobytov pripadlo na občanov EÚ a 17 434 na štátnych príslušníkov zo štátov mimo EÚ.¹⁶ Oproti roku 2008, keď bolo udelených necelých 8 tisíc pobytov pre štátnych príslušníkov štátov mimo EÚ, je to nárast o 120 %. Pokiaľ ide o štátnych príslušníkov Ukrajiny, tu je nárast ešte výraznejší.

Kým pred desiatimi rokmi počet udelených pobytov za kalendárny rok pre štátnych príslušníkov Ukrajiny nedosahoval ani 2 tisíc, v roku 2016 už atakoval 6-tisícovú hranicu. Jedným z dôsledkov tohto vývoja je i to, že v roku 2016 pripadal každý tretí pobyt na štátneho príslušníka Ukrajiny.

Tab. 5: Počet udelených pobytov pre štátnych príslušníkov Ukrajiny k 31. decembru daného roka

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Poradie	1.	1.	1.	1.	n. a.	1.	1.	1.	1.	1.
Prechodný pobyt	5 315	5 524	2 549	2 019	n. a.	797	877	1 273	1 553	948
Trvalý pobyt	466	550	451	347	n. a.	197	158	154	173	253
Tolerovaný pobyt	27	29	18	36	n. a.	22	33	34	35	83
Spolu pobyty UA	5 808	6 103	3 018	2 402	n. a.	1 016	1 068	1 461	1 761	1 284
Podiel v %	33,31	35,08	27,64	23,34	–	19,26	21,77	25,58	22,27	–
Celkový počet udelených pobytov	17 434	17 397	10 920	10 290	n. a.	5 276	4 905	5 711	7 908	n. a.

Zdroj: ÚHCP P PZ

Pokiaľ ide o vízovú politiku Slovenskej republiky, v roku 2016 bolo celkovo podaných 64 987 žiadosti o víza, z ktorých až 63 356 bolo posúdených kladne. (Tab. 6) Oproti predošlým rokom je možné hovoriť o miernom poklese. Rok predtým (2015) predstavoval počet podaných žiadostí o víza 78 060.¹⁷ Najvyšší počet žiadostí o víza zaznamenali orgány SR v roku 2013, keď ich počet prekročil 132 tisíc.¹⁸ Najnižší počet žiadostí o víza bol zaznamenaný v roku 2005 a 2006, keď ich počet nedosiahol ani 4 tisíc za rok.

Dlhodobou najpočetnejšou skupinou žiadateľov o slovenské víza sú štátni príslušníci Ukrajiny. Kým v roku 2016 to bolo v 39 192 prípadoch, čo predstavovalo viac než 60 % zo všetkých podaných žiadostí o víza, tak v roku 2013 to bolo až v 88 095 prípadoch, čo predstavovalo 66,5-percentný podiel. Počet udelených víz pre štátnych príslušníkov Ukrajiny bol pritom 38 217 v roku

¹⁶ ÚHCP P PZ: Ref. 14.

¹⁷ ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike. 2015, [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinec-ka_policia/rocenky/rok_2015/2015-rocenka-UHCP-SK.pdf>.

¹⁸ ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike. 2013, [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinec-ka_policia/rocenky/rok_2013/2013-rocenka-UHCP-SK.pdf>.

2016 a 87 206 v roku 2013. Úspešnosť žiadateľov z Ukrajiny o slovenské víza sa pritom dlhodobo pohybuje na veľmi vysokej úrovni, a to nad 97 %. To možno považovať za veľmi pozitívny jav.

Tab. 6: Počet a podiel žiadosti o udelenie víz a udelených víz pre štátnych príslušníkov Ukrajiny

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Poradie	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	n. a.	n. a.	1.
Žiadosti o víza z UA	39 192	46 148	49 657	88 095	44 093	40 882	22 820	n. a.	n. a.	n. a.
Udelené víza UA	38 217	44 894	49 045	87 206	43 742	40 381	22 657	n. a.	n. a.	n. a.
Úspešnosť v %	97,51	97,28	98,77	98,99	99,20	98,77	99,29	–	–	–
Podiel žiadosti o víza v %	60,31	59,12	46,67	66,50	57,31	56,79	45,75	–	–	–
Podiel udelených víz v %	60,32	59,09	46,82	66,95	57,74	54,95	46,76	–	–	–
Celkový počet žiadosti o víza	64 987	78 060	106 404	132 466	76 937	71 982	49 877	76 645	91 862	23 819
Celkový počet udelených víz	63 356	75 977	104 751	130 255	75 757	73 482	48 452	76 498	91 586	23 486

Zdroj: ÚHCP P PZ

Od 11. júna 2017 došlo k zrušeniu vízovej povinnosti voči štátnym príslušníkom Ukrajiny – držiteľom biometrických pasov, ktorí cestujú do EÚ na najviac 90 dní kvôli obchodným, turistickým alebo rodinným účelom. Stalo sa tak na základe *Nariadenia Európskeho parlamentu a rady, ktorým sa mení nariadenie č. 539/2001 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ukrajiny)*.¹⁹

Týmto nariadením sa formálne zmenilo nariadenie č. 539/2001, čím sa Ukrajina presunula z prílohy I (v ktorej sú uvedené štáty, ktorých občania potrebujú víza na vstup do schengenského priestoru) do prílohy II (v ktorej sú uvedené štáty oslobodené od vízovej povinnosti). Predpokladom na tento krok zo strany Európskej únie bolo „splnenie všetkých kritérií zo strany Ukrajiny stanovených v akčnom pláne liberalizácie vízového režimu, ktorý sa ukrajinskej vláde predložil v novembri 2010“.²⁰

1.2. EKONOMICKÁ AKTIVITA MIGRANTOV

Ekonomická migrácia je motivovaná tak ekonomickými, ako aj inými faktormi (napr. získanie skúseností, profesijných zručností, osvojenie si cudzieho jazyka, špecializácia v odbore a pod.).

MIGRAČNÁ POLITIKA SR DO 2020

Riadená ekonomická migrácia je primárne determinovaná potrebami Slovenskej republiky.

¹⁹ EURÓPSKA RADA: Nariadenia Európskeho parlamentu a rady, ktorým sa mení nariadenie č. 539/2001 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ukrajiny). [online], [cit. 26/06/2017]. Dostupné na internete: <<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-13-2017-INIT/sk/pdf>>.

²⁰ EURÓPSKA RADA: Ref. 19.

Súčasný demografický vývoj ukazuje, že slovenský trh práce, ako aj systém sociálneho zabezpečenia sú v značnej miere závislé od prívlevu ľudského kapitálu zo zahraničia. Z tohto dôvodu musí byť ekonomická migrácia v najbližších rokoch založená na aktívnom a flexibilnom riadení prijímania cudzincov, ktorí sa k nám rozhodli prísť.

Slovenská republika sa zaviazala prijať politiky na aktívnu podporu prijímania ekonomických migrantov a zamestnávajúce migrantov zo štátov mimo EÚ v súlade s potrebami národného hospodárstva a trhu práce, s dôrazom na prijímanie a zamestnávajúce vysokokvalifikovaných zamestnancov, vedeckých pracovníkov a podľa potreby aj ďalších kvalifikovaných migrantov.

Na základe spôsobu uplatnenia sa na pracovnom trhu možno rozdeliť migrantov do dvoch základných skupín:

1. tí, ktorí na Slovensku pracujú ako zamestnanci;
2. tí, ktorí tu podnikajú, resp. majú živnosť.

Cudzinec musí splniť dve podmienky, aby ho zamestnávateľ so sídlom na území Slovenskej republiky mohol zamestnať. Musí mať povolený prechodný pobyt na účel zamestnania a musí mať povolenie na zamestnanie.

Povolenie na prechodný pobyt udeľuje policajný útvar na čas potrebný na dosiahnutie konkrétneho účelu, zvyčajne najviac na jeden rok. Právoplatné povolenie ho potom oprávňuje zdržiavať sa na území Slovenskej republiky.

O povolenie na zamestnanie je potrebné požiadať ešte pred príchodom na Slovensko – vo vlastnom mene alebo prostredníctvom budúceho zamestnávateľa. V tomto momente nastupuje zvyčajne jeden z kľúčových nástrojov na ochranu vnútorného pracovného trhu Slovenska – povolenie na zamestnanie môže príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny udeliť cudzincovi vtedy, ak voľné pracovné miesto nie je možné obsadiť iným uchádzačom, ktorý je vedený v evidencii nezamestnaných.

Povolenie na zamestnanie sa udeľuje najviac na obdobie jedného roka.

Na základe štatistík Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej ÚPSVR) bolo ku koncu marca 2017 evidovaných 4 432 cudzincov, ktorým bolo udelené povolenie na zamestnanie sa na území Slovenskej republiky. Štatisticky najpočetnejšou skupinou pritom boli štátni príslušníci Ukrajiny, ktorých počet dosiahol 1 508 osôb, čo predstavuje 34-percentný podiel.

Pokiaľ ide o dĺžku trvania pracovného pomeru, z celkového počtu 1 508 Ukrajincov bola u 421 osôb dĺžka trvania pracovného pomeru do 12 mesiacov, u 855 osôb to bolo v rozmedzí 12 – 24 mesiacov a u zvyšných 232 osôb presiahla dĺžka trvania pracovného pomeru 24 mesiacov. Štátni príslušníci Ukrajiny pritom najčastejšie obsadzovali pracovné pozície operátorov a montérov strojov a zariadení (607) a špecialistov (596).²¹ (Tab. 7)

21 ÚPSVR: Zamestnávajúce cudzincov na území Slovenskej republiky za rok 2017: Marec 2017. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.upsvar.sk/statistiky/zamestnavanie-cudzincov-statistiky/kopia-zamestnavanie-cudzincov-na-uzemi-slovenskej-republiky-za-rok-2016.html?page_id=672343>.

Tab. 7 Počet a štruktúra zamestnávania štátnych príslušníkov Ukrajiny s platným povolením na zamestnanie na území Slovenskej republiky

	03 2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Poradie	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	–
Pohlavie											
Muž	1 185	1081	686	445	470	448	497	494	550	623	n. a.
Žena	314	294	232	188	189	167	208	207	166	157	n. a.
Nezistené	–	13	3	1	2	0	–	–	–	–	n. a.
Dĺžka trvania pracovného pomeru											
0 – 6 mesiacov	33	10	8	5	1	10	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
7 – 12 mesiacov	388	331	83	123	107	101	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
12 – 24 mesiacov	855	735	456	374	386	289	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
25 – 36 mesiacov	224	284	365	123	109	201	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
nad 37 mesiacov	8	8	9	9	58	14	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Pracovné pozície											
Zákonodarcovia a riadiaci pracovníci	64	62	54	29	27	26	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Špecialisti	596	574	444	290	222	188	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Technici a odborní pracovníci	59	54	46	44	60	74	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Administratívni pracovníci	22	18	10	12	14	8	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Pracovníci v službách a obchode	29	27	8	6	10	14	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Pracovníci v poľnohospodárstve	26	32	38	49	50	43	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Kvalifikovaní a remeselníci	102	109	39	32	121	161	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Operátori a montéri	607	509	259	159	125	75	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Pomocní a nekvalifikovaní	2	2	23	7	13	20	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vzdelanie											
Neukončené základné	0	0	0	0	1	2	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Základné	8	9	7	20	21	34	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Nižšie stredné odborné	44	41	23	8	2	50	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Stredné odborné	324	292	179	102	168	127	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Úplné stredné odborné	145	127	87	86	126	109	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Úplné stredné všeobecné	124	106	46	21	6	6	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vyššie odborné	12	11	6	1	1	9	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vysokoškolské I. stupňa	79	70	40	16	1	–	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vysokoškolské II. stupňa	727	683	496	337	284	286	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.

Vysokoškolské III. Stupňa	18	17	15	10	4	4	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Neurčené	27	32	22	33	47	8	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Spolu povolenia UA	1 508	1 388	921	634	661	615	705	701	716	780	n. a.
Podiel v %	34,03	37,67	30,37	24,88	20,92	18,58	21,67	23,51	26,96	31,03	–
Celkový počet udelených povolení	4 432	3 685	3 033	2 548	3 160	3 310	3 253	2 982	2 656	2 514	n. a.

Zdroj: ÚPSVR

Za obzvlášť pozitívny jav v kontexte zamestnávania štátnych príslušníkov Ukrajiny na Slovensku je možné považovať ich vzdelanostnú úroveň. Až v 727 prípadoch totiž išlo o osoby s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa. De facto to znamená, že takmer každý druhý štátny príslušník Ukrajiny, ktorý na území Slovenskej republiky pracuje, disponuje vysokoškolským diplomom druhého stupňa. Na celkovom počte cudzincov zo štátov mimo EÚ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním sa tak štátni príslušníci Ukrajiny podieľali až 59,8 %.

Druhou a tretou najpočetnejšou skupinou Ukrajincov s najvyšším dosiahnutým vzdelaním boli osoby so stredným odborným vzdelaním (324) a osoby s úplným stredným odborným vzdelaním (145). Naproti tomu, základne vzdelanie ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie ÚPSVR eviduje len u 8 štátnych príslušníkov Ukrajiny.²²

Z dlhodobého hľadiska je zrejmé, že počet štátnych príslušníkov Ukrajiny s platným povolením na zamestnanie narastá, aj keď v rokoch 2012 – 2014 došlo k miernemu poklesu.

Ďalšou skupinou zamestnaných osôb, ktorých ÚPSVR eviduje, sú osoby s informačnou kartou, teda bez povolenia na zamestnanie na území Slovenskej republiky. V marci 2017 bol podľa ÚPSVR počet takýchto osôb 8 652. Štátni príslušníci Ukrajiny pritom (po Srboch) tvorili druhú najpočetnejšiu skupinu (1 165 osôb).²³ (Tab. 8)

Tab. 8: Počet a štruktúra zamestnávania štátnych príslušníkov Ukrajiny s informačnou kartou (bez povolenia na zamestnanie) na území Slovenskej republiky

	03 2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Poradie	2.	2.	2.	2.	3.	3. – 4.	2.	2.	1.	1.	–
Pohlavie											
Muž	634	431	272	166	77	47	150	127	117	107	n. a.
Žena	482	390	268	180	66	69	143	139	111	93	n. a.
Nezistené	49	48	1	2	0	0	–	–	–	–	n. a.
Dĺžka trvania pracovného pomeru											
0 – 6 mesiacov	370	178	116	67	38	20	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
7 – 12 mesiacov	217	180	131	81	29	28	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
12 – 24 mesiacov	262	224	109	85	26	40	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
25 – 36 mesiacov	118	110	74	54	30	12	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
nad 37 mesiacov	198	177	111	61	20	16	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.

²² ÚPSVR. Ref. 21.

²³ ÚPSVR. Ref. 21.

Pracovné pozície											
Zákonodarcovia a riadiaci pracovníci	19	19	16	11	9	7	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Špecialisti	171	150	113	86	32	32	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Technici a odborní pracovníci	47	42	33	34	14	14	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Administratívni pracovníci	48	32	26	16	9	5	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Pracovníci v službách a obchode	161	129	85	45	19	17	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Pracovníci v poľnohospodárstve	32	24	19	6	0	0	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Kvalifikovaní a remeselníci	156	92	46	27	16	11	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Operátori a montéri	226	115	75	41	16	9	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Pomocní a nekvalifikovaní	228	197	106	67	23	19	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vzdelanie											
Neukončené základné	2	0	0	0	2	1	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Základné	100	73	51	26	12	7	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Nižšie stredné odborné	97	31	19	6	0	14	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Stredné odborné	187	176	109	65	17	4	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Úplné stredné odborné	199	146	72	44	17	2	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Úplné stredné všeobecné	194	127	79	55	31	37	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vyššie odborné	1	2	1	2	0	1	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vysokoškolské I. stupňa	41	31	16	8	0	0	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vysokoškolské II. stupňa	233	207	160	115	48	42	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Vysokoškolské III. stupňa	3	3	2	6	0	0	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Neurčené	108	73	32	21	16	8	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
Spolu informačné karty UA	1 165	869	541	348	143	116	293	266	228	200	n. a.
Podiel v %	13,46	11,82	17,59	20,41	13,50	12,56	15,38	16,94	17,74	18,48	-
Celkový počet zamestnaných cudzincov s informačnými kartami	8 652	7 351	3 076	1 705	1 059	923	1 905	1 570	1 285	1 082	n. a.

Zdroj: ÚPSVR

PODNIKANIE MIGRANTOV NA SLOVENSKU

Podnikanie migrantov v SR môže mať dve podoby – podnikanie v podobe súkromnej spoločnosti a podnikanie na základe živnostenského oprávnenia.

Mnoho migrantov zo štátov mimo EÚ preferuje podnikanie na Slovensku kvôli skutočnosti, že administratívny proces spojený so vstupom do Slovenskej republiky je jednoduchší oproti iným štátom. Migrant má taktiež možnosť nadviazať na už vybudované vzťahy a kontakty v regióne, odkiaľ pochádza, má znalosť podnikateľského prostredia i podnikateľských subjektov, a môže tak využiť svoje skúsenosti. Často si títo migranti podnikanie, „samo-zamestnanie“ zvolia ako únik z obdobia bez práce, ak sa im dlhodobo nedarí nájsť prácu.²⁴ (Tab. 9).²⁵

Tab. 9: Počty živnostníkov so štátnou príslušnosťou Ukrajiny za jednotlivé okresné úrady

Košický kraj	354
Okresný úrad Košice	154
Okresný úrad Košice-okolie	9
Okresný úrad Michalovce	127
Okresný úrad Rožňava	1
Okresný úrad Spišská Nová Ves	9
Okresný úrad Trebišov	54
Prešovský kraj	302
Okresný úrad Bardejov	13
Okresný úrad Humenné	66
Okresný úrad Kežmarok	6
Okresný úrad Poprad	26
Okresný úrad Prešov	118
Okresný úrad Stará Lubovňa	23
Okresný úrad Stropkov	18
Okresný úrad Svidník	23
Okresný úrad Vranov nad Topľou	9
SR	2 340

Zdroj: IVeS Košice, vlastné výpočty

Pracovní migranti z Ukrajiny sú zamestnávaní zväčša v slabo platených odvetviach flexibilnej a manuálnej práce ako sú stavby (u mužov), sklady a reštaurácie. Hoci úroveň ich vzdelania je pomerne vysoká, na Slovensku majú zväčša problém nájsť si uplatnenie na adekvátnych pozíciách.

Taktiež patria medzi najohrozenejšie skupiny z pomedzi všetkých migrantov, pokiaľ ide o riziko zneužívania na pracovisku. Ako príklad je možné uviesť tú skutočnosť, že až 82 % pracujúcich ukrajinských mužov a 47 % žien pracuje v priemere viac ako 48 hodín týždenne.²⁶

24 FILADELFOVÁ, J.; GYÁRFÁŠOVÁ, O.; HLINČÍKOVÁ, M.; SEKULOVÁ, M.: Migranti na slovenskom trhu práce: problémy a perspektívy. Ekonomické aspekty migrácie a integrácie migrantov. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2011. s. 105.

25 Poznámka: v okresných mestách Sobrance, Gelnica, Medzilaborce, Snina, Levoča nie sú samostatné odbory živnostenského podnikania na obvodných úradoch.

26 BLAŽEK, M.; ANDRÁŠOVÁ, S.; PAULENOVÁ, N.: Ref. 1, s. 90.

UKRAJINCI ŠTUDUJÚCI V SR

V Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016 deklarovala vláda SR v rámci svojich priorít okrem iného aj podporu „mobility študentov, vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov, ako aj podporu pre legislatívne zmeny, ktoré zabezpečia také podmienky, aby kvalitní študenti a výskumní pracovníci zo štátov mimo EÚ prichádzali študovať a pracovať na Slovensko“.²⁷

V súčasnom období globalizácie dochádza k výraznému nárastu internacionalizácie vyššieho vzdelávania. Stále viac študentov sa snaží získať skúsenosti v zahraničí a mnoho z nich považuje štúdium na zahraničnej univerzite za významný krok pre svoju budúcu kariéru. Pre študentov zo štátov mimo EÚ je to aj možnosť získať legálny pobyt v krajine svojho záujmu, ktorá môže viesť po skončení štúdia aj k zamestnaniu sa na území EÚ.²⁸

Zahranční študenti, a teda aj študenti z Ukrajiny tak tvoria skupinu migrantov, ktorá sa vyznačuje špecifickými potrebami a tiež podmienkami migrácie.

Pod **zahraníčnym študentom** sa rozumie „štátny príslušník krajiny mimo EÚ, ktorý získal niektorý z druhov prechodného pobytu, ktoré SR vydáva pre žiadateľov, ktorých primárnym cieľom na území SR je štúdium“.²⁹

Vysoké školy v SR považujú za zahraničných študentov všetkých cudzincov – občanov EÚ, EHP, ako aj štátnych príslušníkov štátov mimo EÚ, ktorí na konkrétnej škole študujú vrátane osôb, ktorým bol priznaný štatút Slováka žijúceho v zahraničí alebo študentov, ktorí na Slovensko nepricestovali primárne za účelom štúdia. Ide napríklad o rodinných príslušníkov štátnych občanov SR s trvalým pobytom, osoby s prechodným pobytom na účel zamestnania alebo podnikania, ktoré sú rovnako oprávnené na území SR študovať bez ďalšieho špeciálneho povolenia na účel štúdia).³⁰

Tab. 10: Počet študentov vysokých škôl – štátnych príslušníkov Ukrajiny

Rok	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
SR	1 258	779	512	833	1 069	184	157	121	240	104
Košický a Prešovský kraj	723	381	197	92	87	83	78	67	63	43

Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií SR, vlastné výpočty

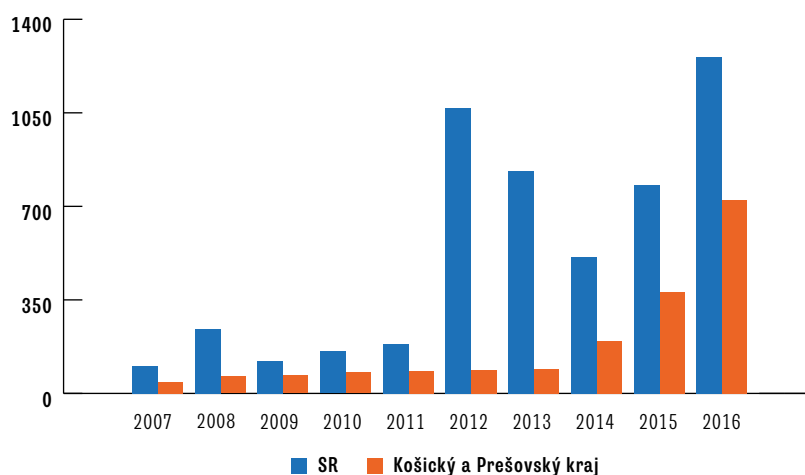
Ako je zrejmé z Tab. 10, počet študentov vysokých škôl (ďalej VŠ) – štátnych príslušníkov Ukrajiny má, a to najmä po roku 2011, výrazne stúpajúcu tendenciu. Prejavuje sa to na počtoch študentov na území celej Slovenskej republiky, ako aj na území východného Slovenska. V roku 2016 na území SR študovalo 1 258 študentov, z toho v Košickom a Prešovskom kraji celkom 723. (Graf 1)

27 DROZD, P.; FRKÁŇOVÁ (MRLIANOVÁ), A.; KUBOVIČOVÁ, K.: Migrácia zahraničných študentov do Slovenskej republiky. Bratislava: IOM medzinárodná organizácia pre migráciu, 2012, s. 24.

28 DROZD, P.; FRKÁŇOVÁ (MRLIANOVÁ), A.; KUBOVIČOVÁ, K.: Ref. 27, s. 10.

29 DROZD, P.; FRKÁŇOVÁ (MRLIANOVÁ), A.; KUBOVIČOVÁ, K.: Ref. 27, s. 17.

30 DROZD, P.; FRKÁŇOVÁ (MRLIANOVÁ), A.; KUBOVIČOVÁ, K.: Ref. 27, s. 17.

1.3. SÚČASNÝ STAV Z POHĽADU IMIGRANTOV

VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Na kvalitu života migrantov má migrácia veľký vplyv, a to vo viacerých aspektoch (sociálny, ekonomický, kultúrny, politický a podobne). Tiež má výrazný dopad aj na zdrojový štát, a to v podobe remitencií – zasielania finančných prostriedkov, ako aj tovarov (napr. vo forme oblečenia, kvalitnejších potravín či iných druhov tovarov).

Podľa správy Svetovej banky prekročil za rok 2015 objem remitencií smerujúcich na Ukrajinu 6,2 mld. USD.³¹

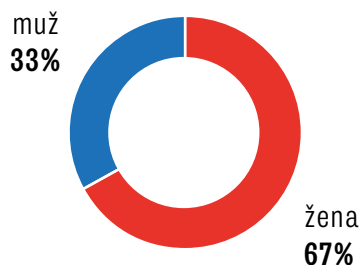
Za účelom hlbšej orientácie v problematike a pre teoretické uchopenie problematiky sme sa rozhodli uskutočniť v rámci prípravy tejto štúdie predvýskum. Jeho cieľom bolo overenie si našich hypotéz, ktoré sme si stanovili na začiatku projektu.

Zber dát prebiehal elektronicky (prostredníctvom aplikácie Google forms, s pomocou administrátorov facebookovej skupiny Ukrajinci v Košiciach) a tiež v papierovej podobe prostredníctvom dotazníka, ktoré sa podarilo zozbierať aj vďaka súčinnosti Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM), pracoviska v Košiciach. Takto sme oslovili migrantov prichádzajúcich na Slovensko z Ukrajiny. Ich anonymné odpovede nám poskytli zaujímavé pohľady priamo od štátnych príslušníkov Ukrajiny pôsobiacich a pracujúcich na Slovensku. Získané informácie a podnety od respondentov sme zohľadnili a využili v návrhovej časti štúdie pri definovaní opatrení s cieľom zlepšiť ich situáciu.

³¹ WORLD BANK: Migration and Remittances Factbook 2016. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <<https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23743/9781464803192.pdf>>.

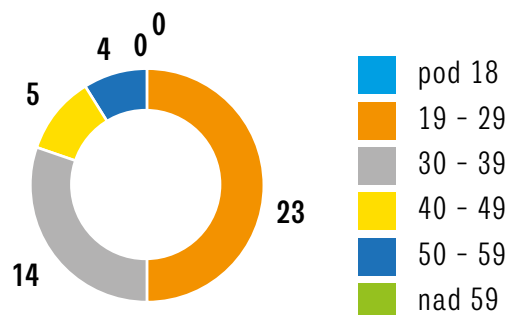
Návratnosť dotazníkov bola 48 vyplnených formulárov, z toho 67 % tvorili ženy a 33 % muži. 50 % respondentov bolo vo veku 19 – 29 rokov, 30 % vo veku 30 – 39 rokov, 11 % vo veku 40 – 49 rokov a 8,7 % vo veku 50 – 59 rokov. (Graf 2 a 3)

GRAF 2: ŠTRUKTÚRA RESPONDENTOV NA ZÁKLADE POHLAVIA

ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

GRAF 3: VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA RESPONDENTOV

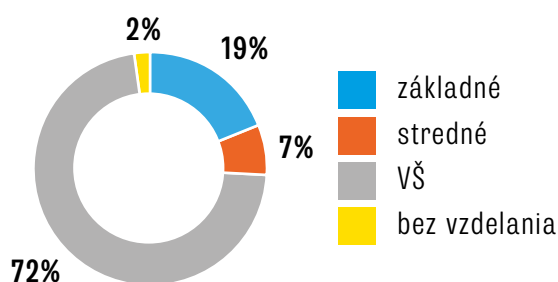

ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

Najviac respondentov (31 %) pritom pochádzalo z Kyjevskej oblasti, 14 % pochádzalo zo Zakarpatskej oblasti a 10 % z Charkovskej oblasti.

Väčšina respondentov, a to až 72,3 %, má ukončené vysokoškolské vzdelanie. Druhou najpočetnejšou skupinou boli respondenti s ukončeným základným vzdelaním (19,1 %). (Graf 4)

GRAF 4: ŠTRUKTÚRA RESPONDENTOV PODLA NAJVVYŠŠIE UKONČENÉHO VZDELANIA

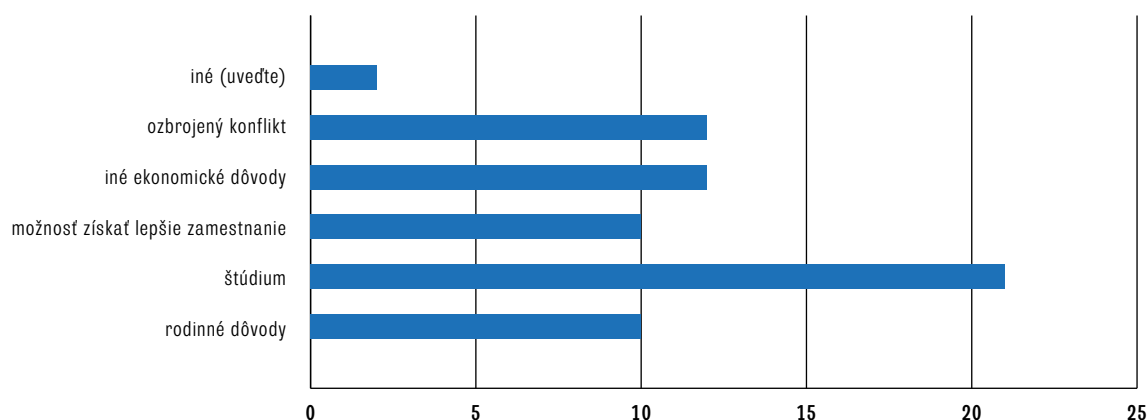
ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

Prieskumu sa zúčastnili najmä jednotlivci, ktorí prišli na Slovensko v posledných 5 rokoch (87,2 %). Až 34 % respondentov prišlo v roku 2015.

Na otázku „Prečo ste sa rozhodli odísť z Ukrajiny?“ najviac respondentov vybralo odpoveď „štúdium“, a to až v 43,8 %. Ostatné odpovede (rodinné dôvody, možnosť získať lepšie zamestnanie,

iné ekonomické dôvody, ozbrojený konflikt) boli zastúpené približne v rovnakej miere v rozmedzí 20 – 25 %. (Graf 5)

GRAF 5: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU „PREČO STE SA ROZHODLI ODÍŠŤ Z UKRAJINY?“

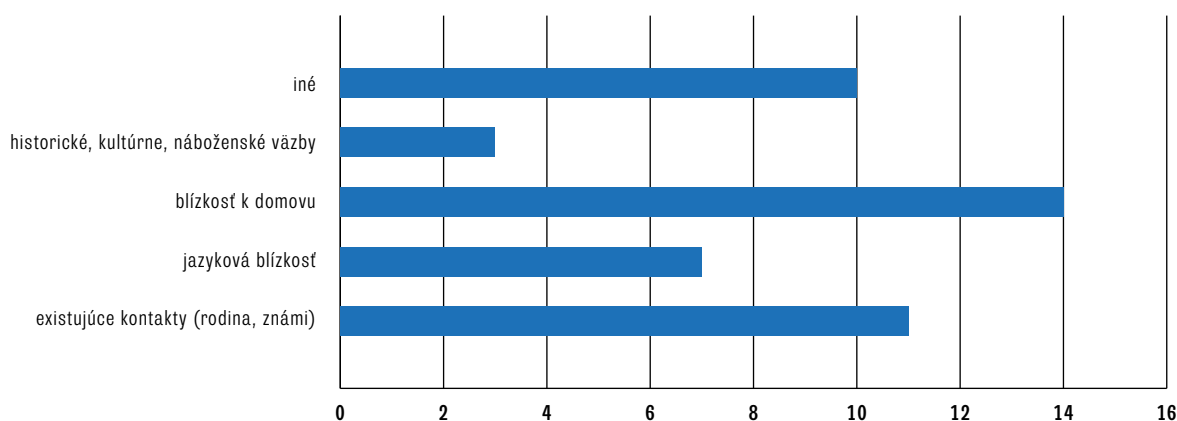

ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

Výber Slovenska ako cieľovej (čiastočne dočasne cieľovej) destinácie bol zdôvodnený rôzne. 31 % respondentov ako dôvod výberu destinácie uviedlo odpoveď „blízkosť k domovu“.

„Existujúce kontakty (rodina, známi)“ bola uvedená v 24 % odpovedí. Medzi štatisticky významné ešte patria „iné dôvody“ a „jazyková blízkosť“. „Historické, kultúrne, náboženské väzby (napr. dostupnosť gréckokatolíckeho, resp. pravoslávneho chrámu)“ podľa respondentov boli pri výbere cieľovej destinácie najmenej významné (6,7 %). (Graf 6)

GRAF 6: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU „PREČO STE SI VYBRALI SLOVENSKO?“

ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

Oslovení respondenti sa v súčasnosti najčastejšie nachádzajú na území Košického samosprávneho kraja (27). 7, resp. 9 respondenti pochádzajú z Banskobystrického, resp. Bratislavského kraja. Ostatné samosprávne kraje boli zastúpené po jednom respondentovi. Pokiaľ ide o sídelnú štruktúru respondentov, väčšina z nich žije v mestách nad 100 000 obyvateľov, t. j. v Bratislave a v Košiciach. (Tab. 11)

Tab. 11: Sídelná štruktúra pobytu respondentov

Kde na Slovensku žijete?	Počet odpovedí
mesto nad 100 tis. obyvateľov	31
mesto 50 – 100 tis. obyvateľov	9
mesto 20 – 50 tis. obyvateľov	3
mesto 10 – 20 tis. obyvateľov	3
Vidiak	1

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka „Na základe akých informácií ste prišli na Slovensko, resp. čo Vás k tomu inšpirovalo?“ bola otvorená. Respondenti sa mohli vyjadriť voľne, pričom 31 z nich to aj využilo. V kontexte tejto otázky boli zaznamenané nasledujúce odpovede:

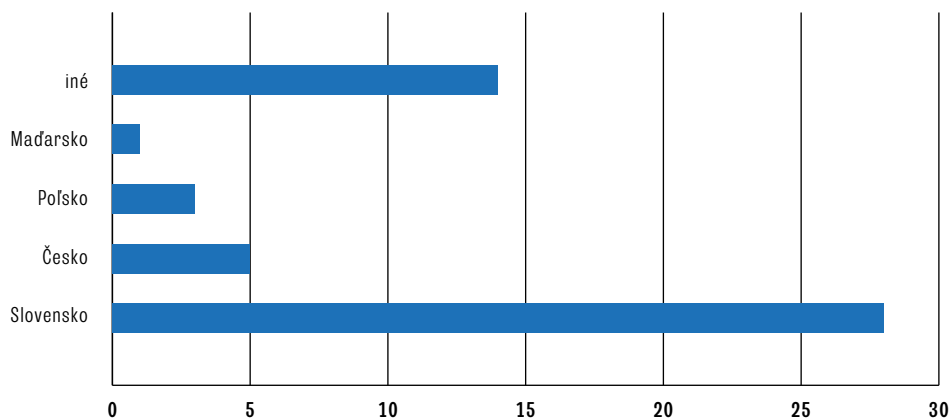
- Babička je zo Slovenska. Prišli sme v rámci programu presídlenia z černobyľskej zóny.
- Proste to tak vyšlo.
- Priatelia mi povedali, že prístup k Ukrajincom tu nie je zlý. Veľa spoločného. Záujem príroda, pokoj a nie je tu taká vysoká miera korupcie.
- Takmer 100-percentná pravdepodobnosť získania povolenia na pobyt v jednom z rýchlo sa rozvíjajúcich štátov EÚ.
- Práca. (Uviedlo viacero respondentov.)
- Jazykové kurzy.
- Štúdium, resp. štúdium v zahraničí. (Uviedlo viacero respondentov).
- Je ľahké získať povolenie na pobyt.
- Bezplatné školstvo, resp. štúdium zadarmo.
- Krásny, spokojný, úspešne sa rozvíjajúci štát. Dobré podmienky pre podnikanie, možnosť získať povolenie na pobyt. Bezpečnosť.
- Informácie od priateľov, možnosť začať s vlastným podnikaním (živnosť) od nuly.
- Prestahovala som sa, lebo manžel sem prišiel pracovať.
- Zaujímavá kultúra.
- Pracovné kontakty.
- Dozvedel som sa o Slovensku cez internet.
- Práca v odbore.
- Európsky diplom, získanie nových životných skúseností a vzdelanie.
- Regióny so železnou rudou (venujem sa ich štúdiu na VŠ).
- Rodinné dôvody.

Respondenti najčastejšie uvádzali študijné dôvody, pracovné dôvody, možnosť získať povolenie na pobyt či rodinné dôvody.

Respondenti sa, podľa ich vlastného vyjadrenia, v súčasnosti venujú najmä štúdiu, práci a podnikaniu. V budúcnosti sa plánujú takisto venovať najmä práci, podnikaniu, v menšej miere pokračovať v štúdiu.

Na otázku „Ak by ste sa znovu rozhodovali, ktorú krajinu by ste si vybrali?“ až 59 % respondentov odpovedalo „Slovensko“. Okrem ponúknutých možností Česko, Poľsko a Maďarsko uvádzali slovene (v rámci „iné“) aj Španielsko, Švédsko, Švajčiarsko a pod.

GRAF 7: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU „ĀK BY STE SA ZNOVU ROZHODOVALI, KTORÚ KRAJINU BY STE SI VYBRALI?“

ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

Na otázku „Máte v budúcnosti záujem vrátiť sa na Ukrajinu? Ak áno, za akých podmienok?“, respondenti odpovedali nasledovne:

Tab. 12: Odpovede respondentov na otázku „Máte v budúcnosti záujem vrátiť sa na Ukrajinu? Ak áno, za akých podmienok?“

Odpoveď	Počet
Nie, neplánujem sa vrátiť na Ukrajinu, ostanem na Slovensku.	18
Nie, neplánujem sa vrátiť na Ukrajinu, ostanem v inom štáte EÚ.	13
Áno, vrátim sa na Ukrajinu v prípade, že sa zlepší ekonomická situácia.	8
Áno, vrátim sa na Ukrajinu v prípade, že sa zlepší situácia v oblasti politiky, resp. korupcie.	7
Áno, vrátim sa na Ukrajinu v prípade, že sa skončí ozbrojený konflikt.	5
Áno, vrátim sa na Ukrajinu potom, ako si nasporím isté prostriedky, s ktorými si budem vedieť dovoliť lepší život.	4
Iné (vrátim sa v každom prípade, nepredĺžili nám víza, žijem v 2 štátoch, a pod.).	6

Zdroj: vlastné spracovanie

Z odpovedí respondentov je zjavné, že väčšina respondentov sa neplánuje vrátiť na Ukrajinu. Časť z nich (18) plánuje zostať na Slovensku, pričom ďalších 13 respondentov uvažuje zostať v niektorom inom členskom štáte EÚ. Dokonca aj pri tých respondentoch, ktorí by sa na Ukrajinu radi vrátili, existujú podmienky, za ktorých by tak urobili.

Podľa nášho názoru bude vyriešenie viacerých problémov, s ktorými v súčasnosti Ukrajina zápasí (napr. vysoká miera nezamestnanosti, nižšia životná úroveň, vysoká miera korupcie, ozbrojený konflikt vo východnej časti Ukrajiny atď.), trvať dlhšie obdobie (predpokladáme horizont niekoľkých rokov), a tak je vysoká pravdepodobnosť, že títo respondenti zostanú na území SR alebo iného štátu.

V ďalších dvoch otázkach sme sa respondentov opýtali, či opustili Ukrajinu, resp. prišli na Slovensko na dlho. Na otázku „Vlastníte dom alebo byt na Ukrajine?“ až 74 % respondentov odpovedalo „áno“. Na otázku „Zaoštarali ste si na Slovensku dom alebo byt?“ tentokrát 74 % respondentov odpovedalo „nie“. S najväčšou pravdepodobnosťou to súvisí aj s tým, že na Slovensku sú tieto osoby vo väčšine prípadov pomerne krátko. Obdobné zámery respondentov sú vyjadrené aj v od-

povediach na otázku „Máte záujem získať slovenské občianstvo?“. Pri tejto otázke prevládala odpoveď „áno, plánujem si ho vybaviť“, pričom sa táto odpoveď opakovala 29 krát (62 %). 16 respondentov, čo činí 34 %, na túto otázku odpovedalo „nie“. Dvaja respondenti už štátne občianstvo SR majú. Žiaden z respondentov nedeclaroval, že sa už o získanie štátneho občianstva SR pokúšal.

Ďalšie série otázok v dotazníku vyjadrujú spokojnosť, resp. nespokojnosť s komunikáciou a prístupom viacerých úradov na Slovensku.

Na otázku „Aké povolenia, doklady, dokumenty ste si v SR vybavovali?“ a s tým súvisiacu otázku „S akými úradmi a inštitúciami ste prišli do kontaktu?“ boli zaznamenané nasledujúce odpovede (Tab. 13):

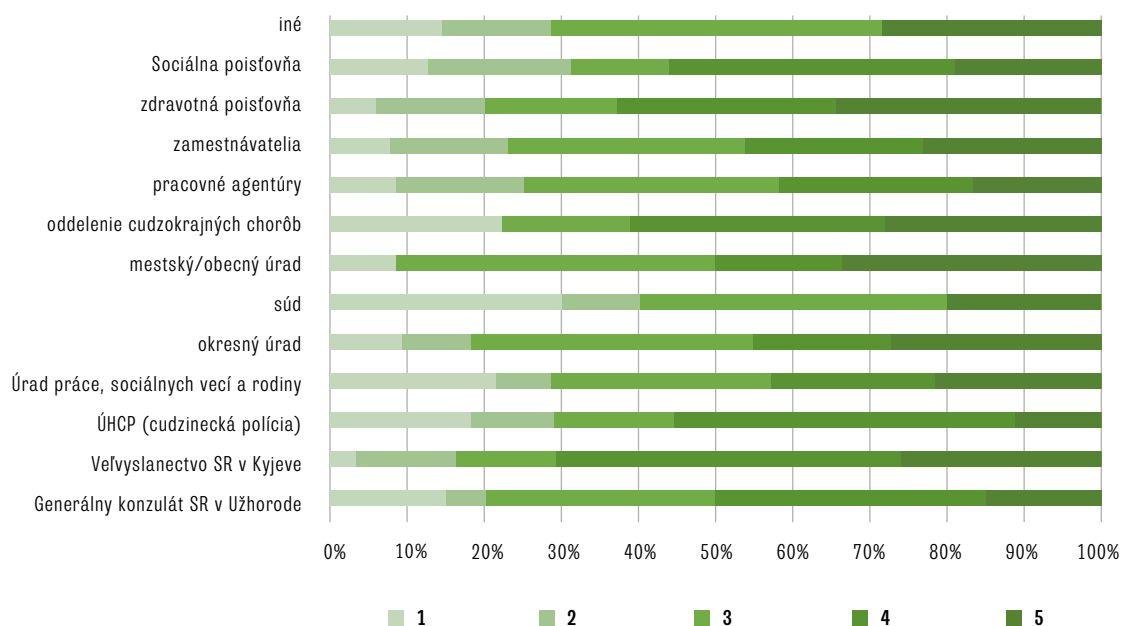
Tab. 13: Komunikácia respondentov s inštitúciami	
Aké povolenia, doklady, dokumenty ste si v SR vybavovali?	Počet odpovedí
Víza	9
povolenie na pobyt	37
povolenie na zamestnanie	7
Azyl	1
Živnosť	9
obchodnú spoločnosť	7
zdravotné poistenie	29
sociálne a dôchodkové poistenie	9
uznávanie dokladov o vzdelaní	22
S akými úradmi a inštitúciami ste prišli do kontaktu?	Počet odpovedí
Generálny konzulát SR v Užhorode	13
Veľvyslanectvo SR v Kyjeve	27
Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ	40
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	10
okresné úrady	3
súdy	2
mestské/obecné úrady	6
oddelenie cudzokrajných chorôb	13
pracovné agentúry	10
zamestnávateľia	19
zdravotná poisťovňa	30
sociálna poisťovňa	10
iné	2
Zdroj: vlastné spracovanie	

V súlade s očakávaniami prišlo najviac respondentov do kontaktu s oddeleniami Úradu hraničnej a cudzineckej polície P PZ (ďalej Cudzinecká polícia), zdravotnými poisťovňami, Veľvyslanectvom SR v Kyjeve, zamestnávateľmi, ale aj s Generálnym konzulátom SR v Užhorode či oddeleniami cudzokrajných chorôb.

V ďalšej časti dotazníka respondenti odpovedali na otázku „Ako hodnotíte komunikáciu s jednotlivými úradmi a inštitúciami a prístup ich zamestnancov?“, pričom im boli preddefinované možnosti na škále od 0 do 5 v podobe „*veľmi nespokojný* (1)(2)(3)(4)(5) *veľmi spokojný*“. Čím vyššie pridelené hodnotenie, tým vyššia spokojnosť s činnosťou inštitúcie.

Najlepšie hodnotenia získalo Velvyslanectvo SR v Kyjeve (priemer 3,77), zdravotné poisťovne (priemer 3,71) a mestské, resp. obecné úrady (priemer 3,67). Najhoršie hodnotenia získali súde (priemer 2,70), úrady práce sociálnych vecí a rodiny (priemer 3,14) a Cudzinecká polícia (priemer 3,20). Celkové výsledky sú uvedené v Grafe 8:

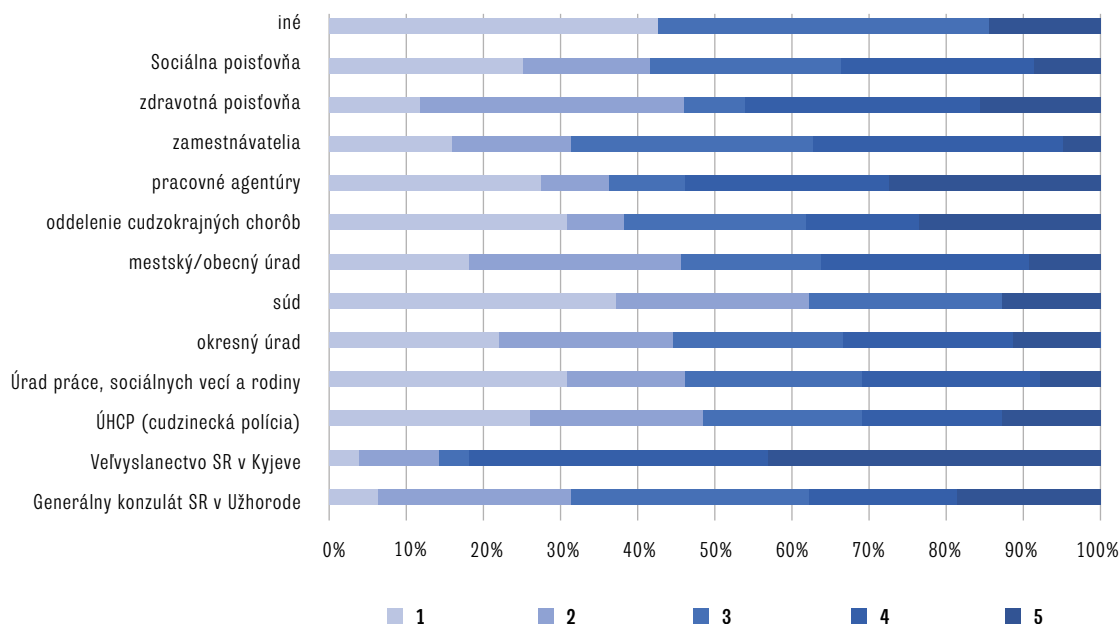
GRAF 8: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU „AKO HODNOTÍTE KOMUNIKÁCIU S JEDNOTLIVÝMI ÚRADMI A INŠTITÚCIAMI A PRÍSTUP ICH ZAMESTNANCOV?“

ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

Na otázku „Ako hodnotíte jazykovú vybavenosť zamestnancov jednotlivých úradov a inštitúcií?“ boli takisto preddefinované možnosti od 0 do 5 v podobe „*veľmi nespokojný* (1)(2)(3)(4)(5) *veľmi spokojný*“. Čím vyššie pridelené hodnotenie, tým vyššia spokojnosť. Celkové výsledky sú v nasledujúcom grafe:

GRAF 9: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU „ĀKO HODNOTÍTE KOMUNIKÁCIU S JEDNOTLIVÝMI ÚRADMI A INŠTITÚCIAMI A PRÍSTUP ICH ZAMESTNANCOV?“

ZDROJ: VLASTNÉ SPRACOVANIE

V prípade hodnotenia jazykovej vybavenosti boli rozdiely výraznejšie. Najlepšie hodnotenie (4,07), dosiahlo Velysianectvo SR v hlavnom meste Ukrajiny Kyjeve. Druhým najlepšie hodnoteným bol Generálny konzulát SR v Uzhorode (3,19). Takmer rovnako boli ohodnotené aj pracovné agentúry (3,18). Negatívne hodnotenia dostali súdy (2,25), úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (2,62) i Cudzinecká polícia (2,69).

V poradí ďalšia otázka sa venovala jazykovej vybavenosti úradníkov. V tejto otázke sme sa respondentov pýtali: „Ktorý jazyk by mali ovládať zamestnanci spomínaných inštitúcií, najmä však príslušníci Úradu hraničnej a cudzineckej polície P PZ?“. Odpovede respondentov sú zaznamenané v nasledujúcej tabuľke. (Tab. 14)

Tab. 14: Odpovede respondentov na otázku „Ktorý jazyk by mali ovládať zamestnanci spomínaných inštitúcií, najmä však príslušníci Úradu hraničnej a cudzineckej polície P PZ?“

Jazyk	Počet odpovedí
Anglický	39
Francúzsky	1
Ruský	15
Nemecký	2
Španielsky	0
Ukrajinský	15

Zdroj: vlastné spracovanie

Z väčšiny odpovedí respondentov (39) vyplýva, že základnou jazykovou vybavenosťou každého zamestnanca vyššie spomenutých inštitúcií by mal byť anglický jazyk. V poradí druhý najvyšší počet odpovedí bol za jazyk ruský a jazyk ukrajinský, a to v oboch prípadoch zhodne po 15 odpovedí.

Posledná séria otázok sa týkala zlepšenia alebo zhoršenia súčasnej životnej situácie respondentov so situáciou pred imigráciou na Slovensko. Respondenti pritom odpovedali v rámci nasledujúcich oblastí: rodinné vzťahy, kontakty s priateľmi, kultúrne vyžitie, pracovné príležitosti, ekonomická situácia, celkový životný štandard/kvalita života. Samotné preferencie respondentov sú zaznamenané v Tab. 15.

Tab. 15: Odpovede respondentov na otázku „Porovnajte svoju aktuálnu situáciu v porovnaní s obdobím pred imigráciou“

hodnotenie:	Počet pridelených hodnotení v oblastiach					
	rodinné vzťahy	kontakty s priateľmi	kultúrne vyžitie	pracovné príležitosti	ekonomická situácia	celkový životný štandard / kvalita života
1 veľmi nespokojný	2	3	2	2	5	1
2	3	5	3	8	1	2
3	9	17	9	11	14	13
4	8	12	17	12	13	18
5 veľmi spokojný	19	5	9	7	7	6
Priemerné hodnotenie	3,95	3,26	3,70	3,35	3,40	3,65

Zdroj: vlastné spracovanie

Na otázku „Komunikujete s inými Ukrajincami alebo občanmi Ukrajiny v SR?“ odpovedalo 97 % respondentov „áno“ alebo „občas“. Na nadväzujúcu otázku „Ak áno, je to formalizované?“ odpovedalo 95 % respondentov. Možnosti „áno – Zväz Rusínov a Ukrajincov v SR, Rusínska obroda na Slovensku, iné spolky“ a „áno – cirkevné spoločenstvá“ nevybral žiaden respondent.

Ďalšou nadväzujúcou otázkou bolo „Ak áno, čo je obsahom/cieľom komunikácie alebo stretnutí?“. Za najčastejší dôvod stretávania respondenti uviedli zábavu (33). Druhou najčastejšou odpoveďou bola výmena skúseností (22) a rovnaký počet odpovedí (22) bol zaznamenaný aj pri možnosti vzdelávanie, kurzy a informácie. (22). (Tab. 16)

Tab. 16: Odpovede respondentov na otázku „Čo je obsahom /cieľom komunikácie, alebo stretnutí?“

Odpoveď	Počet odpovedí
Výmena skúseností	22
Kultúra	7
Vzdelávanie, kurzy, informácie	22
Zábava	33
iné	2

Zdroj: vlastné spracovanie

Na otázku, či respondenti pociťujú „znevýhodnenie z dôvodu, že sú cudzincami“, až 80 % respondentov odpovedalo kladne. 29 % respondentov pritom označilo možnosť „áno“ a ďalších 51 % označilo možnosť „čiastočne“. Zvyšných 20 % respondentov uviedlo, že sa na Slovensku necíti byť znevýhodnenými z dôvodu, že sú cudzincami.

Na otázku „Aká je Vaša situácia v porovnaní s inými cudzincami žijúcimi na Slovensku?“ 30 % respondentov odpovedalo, že je „lepšia“, 50 % respondentov uviedlo, že je „rovnaká“ a zvyšných 20 % respondentov uviedlo, že ich situácia v porovnaní s inými cudzincami žijúcimi na Slovensku je dokonca „horšia“.

Poslednou otázkou dotazníka bolo, či sú respondenti „v kontakte s majoritou žijúcou v SR“. Väčšina respondentov na túto otázku odpovedala kladne, pričom hodnotenie 4 a 5 uviedlo viac než 54 % respondentov.

Tab. 17: Odpovede respondentov na otázku „Ste v kontakte s majoritou žijúcou v SR?“

Odpoveď	Počet odpovedí
1 = nie, komunikujem len s tunajšími Ukrajincami	4
2	7
3	10
4	14
5 = áno, v intenzívnom	11

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVERY DOTAZNÍKOVÉHO ZISŤOVANIA

Prostredníctvom neformálnych kontaktov a facebookovej stránky „Ukrajinci v Košiciach“ sa podarilo osloviť malú skupinu ľudí žijúcich na Slovensku, ktorí pochádzajú z Ukrajiny.

Dotazníky vyplnili väčšinou ženy vo veku 19 až 39 rokov, pôvodom z rôznych oblastí Ukrajiny, prekvapujúco najviac z Kyjevskej oblasti (očakávali sme viac zo Zakarpatskej oblasti). Napriek tomu, že veľa respondentov tu prišlo kvôli štúdiu, väčšinou už v súčasnosti majú vysokoškolské vzdelanie. Dôvody, prečo odišli z Ukrajiny, sú však rôzne vrátane ozbrojeného konfliktu. Slovensko bolo pre nich zaujímavé väčšinou z dôvodu geografickej blízkosti. Väčšina z respondentov žije v Košickom kraji.

Vzdialenosť z Košíc k ukrajinskej hranici predstavuje 100 km a okrem autobusového a železničného spojenia funguje aj letecké spojenie – pravidelná linka do Kyjeva. Ako pozitívum je deklarovaná taktiež existencia rodinných a iných kontaktov a jazyková blízkosť. Všetky tieto aspekty môžu zohrávať svoju úlohu pri rozhodovaní sa pre prisťahovanie sa na Slovensko, a nie do iných dostupných a ekonomicky vyspelejších štátov.

Zaujímavé sú ešte dva dôvody motivujúce výber Slovenska, ktoré okrem iného respondenti uvádzali, a to bezplatné vysoké školstvo (pre študujúcich v slovenskom jazyku) a prijateľná procedúra získavania povolenia na pobyt. Potvrdil sa tiež predpoklad, že nedávno prisťahovaní Ukrajinci žijú hlavne vo väčších mestách. Väčšina z respondentov by si Slovensko vybrala aj v prípade opakovania svojho rozhodnutia. To sa potvrdzuje aj záujmom o štátne občianstvo SR. Nie je však prekvapením, že viacerí uvažujú o ďalšej migrácii do iných štátov EÚ.

Záujem o hodnotenie práce a jazykovej vybavenosti zamestnancov slovenských inštitúcií je z našej strany zdôvodnený potrebou spoznať názor tých, ktorí majú možnosť zažiť a absolvovať túto skúsenosť (slovenský občan túto možnosť nemá).

Z odpovedí vyplývajú výzvy takmer pre všetky spomenuté inštitúcie v súlade s princípom, že stále je čo zlepšovať. Táto potreba je však vypuklejšia u inštitúcií, ktoré získali nižšie skóre. Napríklad, v porovnaní s Velvyslanectvom SR v Kyjeve je priestor na zlepšenie práce Generálneho konzulátu SR v Užhorode. Ten má však tú nevýhodu, že je často porovnávaný s konzulátmi Maďarska v Užhorode a v Berehove.

Tretie najhoršie hodnotenie patrí Cudzineckej polícii. Považujeme to za nepriaznivé z toho dôvodu, že ide o oddelenie špecializované na cudzincov a schopnosť komunikovať s nimi v cudzích jazykoch by malo patriť medzi ich základné povinnosti (na rozdiel od iných inštitúcií a subjektov).

V obidvoch pod-otázkach dopadli najhoršie súde. Aj mierne negatívnejšie hodnotenie úradov práce sa dá považovať za výzvu na zlepšenie komunikácie so skupinami ľudí, ktorí sú v cudzom prostredí a ich komunikácia je prirodzene komplikovanejšia. Pritom participujúci respondenti ani neočakávali v prvom rade znalosť ruského či ukrajinského jazyka, mnohým postačovala znalosť anglického jazyka.

Zúčastnení respondenti v priemere pociťujú zlepšenie situácie oproti stavu pred presťahovaním. Sú aktívni v komunikácii s rodákmi, pričom nevyužívajú platformy existujúcich spolkov. Je na zvážení, či je napríklad Zväz Rusínov a Ukrajincov v SR subjektom, ktorý by sa „novým“ Ukrajincom (prípadne Rusínom zo Zakarpatskej oblasti) mal viac venovať, alebo to nie je subjekt, ktorý má potenciál a možnosti v tomto smere a mal by sa venovať hlavne autochtónnym obyvateľom, teda občanom SR.

Celkovo respondenti na Slovensku chápu samých seba ako znevýhodnených, pričom podľa časti odpovedajúcich je ich situácia lepšia ako v prípade migrantov z iných štátov. Väčšinou deklarujú, že sú v intenzívnom kontakte s majoritou (občanmi SR), čo potvrdili už aj skôr uskutočnené zistenia. Ukrajinci nemajú tendenciu sa izolovať a vytvárať getá.

1.4. NÁVRHY (SR)

OBLASŤ VNÚTROŠTÁTNA

Víza

- Skvalitňovať činnosť Generálneho konzulátu SR v Užhorode ako úradu, ktorý dostáva najväčšie množstvo žiadostí o vydanie víz zo všetkých konzulátov a veľvyslanectiev SR. Tu predpokladáme, že sa táto situácia v blízkom období zlepší aj kvôli liberalizácii vízovej povinnosti voči občanom Ukrajiny.

Trvalé pobyty, dočasné pobyty, štátne občianstvo

- Zlepšiť jazykové spôsobilosti zamestnancov štátnych orgánov, najmä zamestnancov Cudzineckej polície.
- Jednotlivé formuláre pripraviť v rôznych jazykových mutáciách. Za samozrejmosť považujeme formuláre v anglickom jazyku a v ruskom jazyku. Vzhľadom na početnosť štátnych príslušníkov z Ukrajiny a Srbska pripadá do úvahy aj tlač formulárov v príslušných jazykoch. Do pozornosti dávame ešte aj jazyk francúzsky, španielsky či arabský.
- Hľadať spôsoby zníženia poplatkov za služby oddelení cudzokrajných chorôb v nemocniciach v SR.

Pracovné povolenia, živnosti, obchodné spoločnosti

- Vytvoriť a zdokonaľovať systém doručovania informácií o pracovných povoleniach v cudzích jazykoch v záujme eliminovania špekulantov.
- Zjednodušiť proces získavania živností a obchodných spoločností pre občanov Ukrajiny.
- Podporovať zamestnávateľov hľadajúcich kvalifikovaných zamestnancov v inzerovaní na ukrajinských pracovných portáloch, v účasti na pracovných veľtrhoch a v ďalších spôsoboch nájmu zamestnancov.
- Hľadať spôsoby, ako uľahčiť uznávanie kvalifikácií vysokoškolsky vzdelaných cudzincov.
- Prehľadovanie spolupráce medzi orgánmi štátnej správy v oblasti zamestnanosti na oboch stranách schengenskej hranice.

Samospráva

- Formuláre v jazykových mutáciách.
- V jazykových mutáciách pripraviť informácie o aktivitách na úrovni samosprávy (festivaly, kultúrne vyžitie atď.).
- Na odboroch školstva, vedy a kultúry zamestnať ľudí, ktorí ovládajú cudzie jazyky a ktorí budú s imigrantmi v kontakte – upozornia ich na zmeny legislatívy atď.
- Prehľadovanie spolupráce medzi prihraničnými samosprávami vrátane regiónov Košického samosprávneho kraja a Zakarpatskej oblasti.

Školstvo

- Podporovať slovenské aj ukrajinské školy na Zakarpatí – podpora škôl vyučujúcich slovenčinu, resp. v slovenčine na Zakarpatí.
- Zvážiť založenie nových bilingválnych škôl (slovensko-ukrajinských) na Ukrajine s podporou SR.
- Pokračovať v propagácii slovenských škôl (VŠ, prípadne SŠ) na Ukrajine.
- Vytvoriť spoločné informačné rozhranie pre ukrajinských študentov SŠ, kde získajú informácie o slovenských VŠ.
- Hľadať spôsoby, ako motivovať absolventov z Ukrajiny študujúcich na Slovensku, aby tu aj zostali pracovať.
- Po vydaní niektorých čiastkových slovníkov dokončiť prvý plnohodnotný slovensko-ukrajinský slovník alebo znovu vydať Slovensko-ukrajinský slovník z roku 1985.

- Podporovať existujúce, resp. nové vzdelávacie kurzy pre imigrantov, týkajúce sa legislatívy, financií a iných praktických aspektov života na Slovensku.

Doprava

- Vytvoriť priame a rýchle vlakové spojenie Košice – Užhorod a späť s následným napojením na hlavné mestá, t. j. na Bratislavu a na Kyjev.
- Obnoviť peší prechod na hraničnom priechode Vyšné Nemecké – Užhorod.
- Zrýchliť proces otvárania nových hraničných priechodov medzi Slovenskom a Ukrajinou.
- Zrýchliť procedúru vybavovania na slovensko-ukrajinskom hraničnom priechode vo Vyšnom Nemeckom.

Kultúra

- Propagovať existujúce kultúrne inštitúcie (Divadlo Alexandra Duchnoviča v Prešove, Múzeum ukrajinskej kultúry) aj medzi novoprichádzajúcimi Rusínmi a Ukrajincami.
- Podpora spoločných cezhraničných projektov a kultúrnych podujatí.

Oblasť humanitárna

- Podporovať existujúce a nové iniciatívy v záujme prekonania ťažkostí spojených s presťahovaním na Slovensko (IOM, cirkevné spoločenstvá a pod.).
- Pokračovať a posilniť kontrolu u zamestnávateľov v záujme predchádzania novodobému otrokárstvu a zabezpečenia riadnych pracovných podmienok zamestnancov.

2. ZAKARPATSKÁ OBLASŤ UKRAJINY

2.1. EMIGRÁCIA Z UKRAJINY

Emigrácia je jav, ktorý je pre Ukrajinu veľmi významný. Medzi rokmi 1994 a 2015 počet obyvateľov Ukrajiny klesol z 52 mil. na 43 mil., čo tvorí 17 % z populácie v roku 1994. Na tomto poklese sa významne podieľa aj emigrácia.

Medzinárodná organizácia pre migráciu zverejnila údaj, že pred rokom 2016 z Ukrajiny odišlo 668 000 migrantov a 310 000 obyvateľov Ukrajiny sú potenciálni migranti. Najviac migrantov z Ukrajiny je v Rusku (204 900), Poľsku (141 000), ČR (102 900), Taliansku (76 300) a v Bielorusku (22 500).³² Celkovo do týchto piatich štátov migrovalo 80 % z celkového počtu krátkodobých a dlhodobých migrantov z Ukrajiny.³³

V rokoch 2012 a 2013 sa vyskytlo viac prípadov emigrácie (žiadostí o azyl) z dôvodu selektívnej justície počas režimu Viktora Janukoviča. Ukrajinská kríza v posledných dvoch rokoch viedla k zvýšeniu počtu ľudí hľadajúcich ochranu v zahraničí. Boli to ľudia z východnej Ukrajiny, Krymu, ale aj občania, ktorí sa chceli vyhnúť mobilizácii.³⁴

Podľa údajov Štátnej migračnej služby Ukrajiny zaznamenala Ukrajina v rokoch 2014 – 2016 trend zvyšovania počtu občanov, ktorí odchádzali na trvalý pobyt na základe povolenia. Zároveň poklesol počet ľudí, ktorí sa na Ukrajinu vrátili.³⁵

Tab. 18: Počet občanov Ukrajiny odhlásených z trvalého pobytu a počet občanov, ktorí sa na Ukrajinu vrátili

	I. Q 2016	2015	2014
Počet občanov Ukrajiny odhlásených z trvalého pobytu	2 604	11 345	8 932
Počet občanov Ukrajiny, ktorí sa na Ukrajinu vrátili po dlhodobom pobyte v zahraničí	1 687	1 687	2 366

Zdroj: Štátna migračná služba Ukrajiny

Celkový počet migrantov z Ukrajiny v štátoch EÚ bol približne 1,1 mil., z toho až 386 tis. bolo v štátoch V4. Väčšina z nich je v Poľsku a v Česku. V roku 2015 Poľsko prekonala Ruskú federáciu

32 GODZIMIRSKI, J. M.; PUKA, L.; STORMOWSKA, M.: Has the EU learnt from the Ukrainian crisis? Changes to Security, Energy and Migration Governance. Warsaw: The Polish Institute of International Affairs; Institute of Political Studies of the Polish Academy of Sciences; Norwegian Institute of International Affairs, February 2015. [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <<https://www.files.ethz.ch/isn/188191/Has%20the%20EU%20Learnt%20from%20the%20Ukraine%20crisis.pdf>>.

33 IOM: Міграція як чинник розвитку в Україні на основі результатів дослідження, здійсненого на замовлення МОМ. [online], [cit. 10/04/2016]. Dostupné na internete: <http://iom.org.ua/sites/default/files/in-fographics_15-03-16_ukr.pdf>.

34 LENDEL, M.: Migration of Ukrainians to Central European countries in the context of the Postmaidan internal and international crisis. In: Public Policy and Administration. Vol. 15, Nr. 4/2016, p. 549-563. [online], [cit. 17/04/2017]. Dostupné na internete: <https://www.researchgate.net/publication/312893309_Migration_of_Ukrainians_to_Central_European_countries_in_the_context_of_the_Postmaidan_internal_and_international_crisis>.

35 ДМСУ: Щотижневі показники діяльності. [online], [cit. 17/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://dmsu.gov.ua/statistichni-dani/2945-statystyka>>.

v počte povolení na pobyt vydaných štátnym príslušníkom Ukrajiny. Maďarsko je atraktívne hlavne pre občanov Ukrajiny maďarskej národnosti. Česká republika a Slovensko sú zaujímavé najmä pre obyvateľov Zakarpatskej oblasti.³⁶

Na Ukrajine existuje tendencia „dochádzania“. Tým sa rozumie pravidelný návrat na pôvodné bydlisko aspoň po každých 6 mesiacoch strávených v zahraničí. Táto skupina ľudí nepovažuje za hlavný cieľ zamestnania zmenu trvalého miesta pobytu, ale skôr hľadanie dočasných zdrojov príjmov, ktoré sú väčšie ako to, čo by dostali doma.³⁷

V posledných rokoch sa k doterajším faktorom podporujúcim migráciu pridali aj nové faktory súvisiace s internou (euromaidan) a externou (anexia Krymu a boje vo východnej Ukrajine) krízou na Ukrajine. Dôvody migrácie začali zahŕňať politickú nestabilitu, slabosť štátu a nedostatok záruk pre občanov. Vojensko-politické faktory, ako napríklad ohrozenie života, slobody a majetku občanov, spôsobili migráciu ukrajinských občanov, ktorí žijú v autonómnej republike Krym (anektovaný vo februári až marci 2014) a vo východnej časti regiónov Doneck a Luhansk.³⁸

V Tab. 19 je uvedený počet občanov Ukrajiny, ktorí sa v rokoch 2014 – 2016 odhlásili z trvalého pobytu zo Zakarpatskej oblasti a vystažovali do zahraničia. Najviac občanov pritom odišlo z okresov Berehovo, Vynohradiv, Užhorod, Mukačevo, Tiačiv a zo samotného mesta Užhorod.

Tab. 19: Počet emigrantov – občanov Ukrajiny, ktorí sa odhlásili z trvalého pobytu zo Zakarpatskej oblasti – podľa cieľových štátov

	Celkovo	Maďarsko	Česká rep.	Nemecko	USA	Izrael	Rusko
2014	976	877	34	15	13	11	–
2015	1 610	1 488	28	34	–	–	–
2016	976	805	26	–	90	31	11

V prípade Zakarpatskej oblasti narástol aj počet ľudí, oznamujúcich návrat na trvalý pobyt na Ukrajinu zo zahraničia. V roku 2016 sa oficiálne vrátilo 133 občanov Ukrajiny, v roku 2015 to bolo 68 občanov a v roku 2014 sa ich vrátilo 92.

Napriek významnej migračnej dynamike nemala Ukrajina proaktívnu politiku v oblasti migrácie.³⁹ V novembri 2015 v kontexte prípravy na zmenu vízového režimu s EÚ prijala Ukrajina Zákon o externej pracovnej migrácii. Tu boli zadané sociálne garancie pre pracovníkov a ich rodiny vrátane možnosti sociálneho zabezpečenia počas pobytu v zahraničí, garantovanie reintegrácie po návrate, čo poskytuje istú ochranu pri odchode. Vytvorenie systému legálnej ochrany pracovníkov má potenciál vytvoriť pozitívne ekonomické efekty. V roku 2014 zaslali Ukrajinci pracujúci v zahraničí na Ukrajinu 6 mld. USD (pre porovnanie, zahraničné investície priniesli 230 mil. USD).

36 LENDEL, M.: Prednáška prof. M. Lendel s názvom Political, social and economic contexts of Ukrainian migration to Central European countries in 2014 – 2015 dňa 29. marca 2017 na Katedre politológie Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach.

37 LENDEL, M.: Ref. 34.

38 LENDEL, M.: Ref. 34 a Ref. 36.

39 JAROSZEWICZ, M.; KAŹMIERKIEWICZ, P.: Does Ukraine Have a Policy on Emigration? Transcending the State-Centered Approach. In: Central and Eastern European Migration Review. Warsaw: Vol. 3, No. 1, 2014, p. 11-26, [online], [cit. 25/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://www.ceemr.uw.edu.pl/vol-3-no-1-june-2014/articles/does-ukraine-have-policy-emigration-transcending-state-centered>>.

V posledných rokoch nepovažujú obyvatelia strednej Európy ukrajinskú migráciu za negatívum, okrem možnej vyššej súťaže na trhu práce.⁴⁰ Preto je pravdepodobné, že si Ukrajinci budú často vyberať štáty V4, čo je dané geografickou a kultúrnou blízkosťou a existujúcimi sociálnymi sieťami vytvorenými Ukrajincami.

Dá sa očakávať, že veľa utečencov z regiónu Donbas opustí Ukrajinu len v prípade, že vojenské akcie budú pokračovať aj naďalej, pričom bude klesať možnosť vrátiť sa domov alebo podmienky na život v mieste, kde sú presídlení, budú zlé, alebo sa bude prehlbovať politická nestabilita a ekonomická kríza.⁴¹

MIGRÁCIA VNÚTROŠTÁTNA

Revolúcia na Ukrajine, následná anexia Krymu a vojenské operácie na východnej Ukrajine vytvorili nový fenomén „vnútorne vysídlených osôb“.

K 6. júnu 2016 bolo z dočasne okupovaného územia relokovaných 1 026 177 osôb z Doneckej oblasti, Luhanskej oblasti, Krymu a z mesta Sevastopol, z toho 169 756 detí a 493 897 starších, resp. telesne postihnutých ľudí.

Ide o najvyšší počet vysídlených osôb v Európe od 2. svetovej vojny. Vysídlené osoby väčšinou skončili v Luhansku, Donecku, Dnipre, Záporoží, Odese, Charkove, Poltave a v Kyjeve, teda v miestach v blízkosti oblastí odchodu a v hlavnom meste. Západné regióny, susediace so štátmi strednej Európy, ktoré sú najďalej od južnej a východnej Ukrajiny, sú pre vnútorných migrantov stále oblasťami, ktoré sú pre nich najmenej zaujímavé. Znamená to, že migranti chcú udržiavať kontakty s príbuznými, ktorí zostali na dočasne okupovaných územiach. Starajú sa o opustené nehnuteľnosti, preto zostávajú na miestach, odkiaľ je možné rýchlo sa vrátiť. Počet nútených migrantov predstavuje viac ako 3 % počtu občanov Ukrajiny.⁴²

Podľa Výnosu č. 509 Kabinetu ministrov Ukrajiny z 1. 10. 2014 „o vnútorne vysídlených osobách“ v okresných a mestských úradoch v oddeleniach sociálnej starostlivosti v Zakarpatskej oblasti bolo registrovaných:

Tab. 20: Počet vnútorne vysídlených osôb prichádzajúcich do Zakarpatskej oblasti

Údaj k	Počet osôb	Počet rodín
31. 12. 2014	2 595	1 444
31. 12. 2015	3 478	2 039
31. 12. 2016	3 517	2 127

40 Migration: Are we ready for it? In: Visegrad Group. [online], [cit. 27/07/2016]. Dostupné na internete: <<http://www.visegradgroup.eu/migration/migration>>.

41 LENDEL, M.: Ref. 34.

42 НАДРАГА, В.: Проблеми внутрішньої міграції населення в контексті концепції «суспільства ризику». In: Український соціум. № 1 (52), 2015, с. 134-141, [online], [cit. 27/07/2016]. Dostupné na internete: <<http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/US-1-2015/134-141.pdf>>.

V roku 2016 im bola poskytnutá cielená pomoc vo výške 14,329 mld. UAH.

Tab. 21: Počty vnútorne vysídlených osôb (rodín) registrovaných v Zakarpatskej oblasti

Č.	Okres	Ku koncu roka 2016		Ku koncu roka 2015		Ku koncu roka 2014	
		Osoby	Rodiny	Osoby	Rodiny	Osoby	Rodiny
1	Okres Berehovo	32	18	28	17	21	13
2	Okres V. Bereznyj	33	18	47	26	50	23
3	Okres Vynohradiv	198	106	188	107	152	75
4	Okres Volovec	40	28	42	28	37	23
5	Okres Iršava	117	64	129	66	131	55
6	Okres Mižhiria	31	21	33	22	39	21
7	Okres Mukačevo	133	76	150	82	171	75
8	Okres Perečín	44	24	56	29	60	29
9	Okres Rachov	98	58	93	54	71	39
10	Okres Svalava	71	45	95	59	106	64
11	Okres Tiačiv	147	106	143	105	107	67
12	Okres Užhorod	151	97	142	83	124	62
13	Okres Chust	79	41	116	67	91	54
14	Mesto Dubove	22	10	38	22	35	18
15	Mesto Užhorod	1 378	875	1 220	738	709	431
16	Mesto Mukačevo	724	420	731	412	507	282
17	Mesto Berehovo	117	68	123	68	83	64
18	Mesto Chust	72	35	81	40	84	38
19	Mesto Čop	30	17	23	14	17	11
	Celkovo	3 517	2 127	3 478	2 039	2 595	1 444

Podobne ako na celoštátnej úrovni, aj v Zakarpatskej oblasti platí, že vnútorní migranti preferujú väčšie mestá, konkrétne Užhorod a Mukačevo. Jav vnútornej migrácie je však v Zakarpatskej oblasti menej významný ako vo východnejšie situovaných regiónoch Ukrajiny.

IMIGRÁCIA ZAHRANIČNÁ

Ukrajina je nie len štátom, ktorý je zdrojom migrantov, ale v menšej miere sem ľudia (migranti, resp. utečenci) aj prichádzajú.

Podľa údajov Generálneho riaditeľstva migračnej služby Ukrajiny v roku 2016 sa v Zakarpatskej oblasti nachádzalo 2 436 cudzincov.

Tab. 22: Imigranti podľa krajiny pôvodu

Krajina pôvodu	Počet
Ruská federácia	1 614
Moldavsko	133
Bielorusko	82
Maďarsko	65

Gruzínsko	54
Kazachstan	54
Arménsko	42
Osoby bez občianstva	37
Lotyšsko	33
Azerbajdžan	31
Slovensko	31
Bulharsko	25
Rumunsko	21
Nemecko	19
Česká republika	19
Ostatné	176

Za dvanásť mesiacov roku 2016 bolo vydaných 131 povolení na imigráciu a 324 povolení na trvalý pobyt.

Počas roka 2016 bolo vydaných 196 pozvaní na získanie víz na vstup na Ukrajinu pre cudzincov a osoby bez štátneho občianstva. Z toho bolo 139 pozvaní od jednotlivcov a 57 povolení od právnických osôb.

V súlade s *Rozhodnutím Kabinetu ministrov Ukrajiny č. 150 z 15. 2. 2012* bolo preskúmané a predĺžené obdobie pobytu na Ukrajine pre 200 cudzincov z rôznych dôvodov (choroba, starostlivosť o člena rodiny, vybavovanie si štátneho občianstva a pod.)

Tab. 23: Celkový počet cudzincov s dočasným pobytom na Ukrajine

Štát	Počet osôb	Dôvody pobytu					
		Zamestnanie	Náboženské aktivity	Štúdium	Spojenie rodiny s občanom Ukrajiny	Spojenie rodiny s cudzincami	Iné
India	583	0	9	574	0	0	0
Rusko	213	11	13	0	135	0	54
Maďarsko	64	28	10	3	12	1	10
USA	61	2	39	2	6	0	12
Slovensko	52	10	30	7	4	0	1
Moldavsko	47	2	3	0	40	0	2
Nemecko	42	12	20	0	8	0	2
Egypt	41	0	0	34	5	0	2
Bielorusko	32	5	1	1	20	1	4
Taliansko	27	19	3	0	5	0	0
Azerbajdžan	24	7	0	0	15	0	2
Zimbabwe	23	0	0	23	0	0	0
Nigéria	22	0	0	22	0	0	0

Gruzínsko	20	0	0	0	20	0	0
Poľsko	19	3	11	1	2	0	2
ostatné	214	33	27	63	80	1	10
Spolu	1 484	132	166	730	352	3	101

Vydaných bolo aj 10 špeciálnych povolení pre cudzincov na vstup do dočasne okupovaného územia Ukrajiny a na výstup z nej.

2.2. NÁVRHY (UKRAJINA)

- Vytvárať podmienky pre účinnú reintegráciu ľudí, ktorí majú záujem vrátiť sa z emigrácie.
- Hlbšia spolupráca prihraničných samospráv vrátane regiónov Košického samosprávneho kraja a Zakarpatskej oblasti.
- Hľadať spôsoby, ako motivovať absolventov škôl na Ukrajine, ale aj v zahraničí, aby zakladali živnosti a malé podniky doma – na Ukrajine.
- Obnoviť peší priechod na hraničnom priechode Vyšné Nemecké – Užhorod.
- Podporovať existujúce a nové iniciatívy v záujme prekonania ťažkostí spojených s presťahovaním sa vnútorne vysídlených osôb do Zakarpatskej oblasti (IOM, cirkevné spoločenstvá a pod.).
- Realizovať kontrolu u zamestnávateľov v záujme zabezpečenia riadnych pracovných podmienok zamestnancov.
- Prehľbovať spoluprácu medzi orgánmi štátnej správy v oblasti zamestnanosti na oboch stranách spoločnej hranice.

/ LITERATÚRA

- Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020. Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 574 z 31. augusta 2011. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <https://www.emn.sk/phocadownload/documents/migracna_politika_sr_2020_sk.pdf>.
- Migration: Are we ready for it? In: Visegrad Group. [online], [cit. 27/07/2016]. Dostupné na internete: <<http://www.visegradgroup.eu/migration/migration>>.
- BLAŽEK, M.; ANDRÁŠOVÁ, S.; PAULENOVÁ, N.: Skúsenosti migrantov a migrantiek na Slovensku s násilím. Bratislava: IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu, 2013, 151 s.
- ДМСУ: Щотижневі показники діяльності. [online], [cit. 17/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://dmsu.gov.ua/statistichni-dani/2945-statystyka>>.
- EUROSTAT: EU Member States issued 2,3 milion first residence permits in 2014. [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://ec.europa.eu/eurostat/document-s/2995521/7038745/3-20102015-BP-EN.pdf/70063124-c3f2-4dfa-96d5-aa5044b927a6>>.
- EUROSTAT: EU Member States issued a record number of 2,6 milion first residence permits in 2015. [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://ec.europa.eu/eurostat/document-s/2995521/7715617/3-27102016-BP-EN.pdf/ca706fa0-14fc-4b71-a2e2-46b2b933f8f8>>.
- EURÓPSKA RADA: Nariadenia Európskeho parlamentu a rady, ktorým sa mení nariadenie č. 539/2001 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ukrajiny). [online], [cit. 26/06/2017]. Dostupné na internete: <<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-13-2017-INIT/sk/pdf>>.
- FILADELFOVÁ, J.; GYÁRFÁŠOVÁ, O.; HLINČIKOVÁ, M.; SEKULOVÁ, M.: Migranti na slovenskom trhu práce: problémy a perspektívy. Ekonomické aspekty migrácie a integrácie migrantov. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2011. 136 s.
- GODZIMIRSKI, J. M.; PUKA, L.; STORMOWSKA, M.: Has the EU learnt from the Ukrainian crisis? Changes to Security, Energy and Migration Governance. Warsaw: The Polish Institute of International Affairs; Institute of Political Studies of the Polish Academy of Sciences; Norwegian Institute of International Affairs, February 2015. [online], [cit. 21/04/2017]. Dostupné na internete: <<https://www.files.ethz.ch/isn/188191/Has%20the%20EU%20Learnt%20from%20the%20Ukraine%20crisis.pdf>>.
- IOM: Міграція як чинник розвитку в Україні на основі результатів дослідження, здійсненого на замовлення МОМ. [online], [cit. 10/04/2016]. Dostupné na internete: <http://iom.org.ua/sites/default/files/infographics_15-03-16_ukr.pdf>.
- JAROSZEWICZ, M.; KAŹMIERKIEWICZ, P.: Does Ukraine Have a Policy on Emigration? Transcending the State-Centered Approach. In: Central and Eastern European Migration Review. Warsaw: Vol. 3, No. 1, 2014, p. 11-26, [online], [cit. 25/04/2017]. Dostupné na internete: <<http://www.ceemr.uw.edu.pl/vol-3-no-1-june-2014/articles/does-ukraine-have-policy-emigration-transcending-state-centered>>.

- KOZIÁK, T.; EŠTOK, G.; BZDILOVÁ, R.; ONUFRÁK, A.; HREHOVÁ, M.; BARDOVIČ, J.: Dejiny európskej integrácie - vybrané kapitoly. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, 2015, 150 s.
- LENDEL, M.: Migration of Ukrainians to Central European countries in the context of the Postmaidan internal and international crisis. In: Public Policy and Administration. Vol. 15, Nr. 4/2016, p. 549-563. [online], [cit. 17/04/2017]. Dostupné na internete: <https://www.researchgate.net/publication/312893309_Migration_of_Ukrainians_to_Central_European_countries_in_the_context_of_the_Postmaidan_internal_and_international_crisis>.
- LENDEL, M.: Prednáška prof. M. Lendel s názvom Political, social and economic contexts of Ukrainian migration to Central European countries in 2014-2015 dňa 29. marca 2017 na Katedre politológie Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach.
- НАДРАГА, В.: Проблеми внутрішньої міграції населення в контексті концепції «суспільства ризику». In: Український соціум. № 1 (52), 2015, с. 134-141, [online], [cit. 27/07/2016]. Dostupné na internete: <<http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/US-1-2015/134-141.pdf>>.
- ONUFRÁK, A.: Aktuálne problémy medzinárodnej migrácie (Dizertačná práca). Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická Fakulta 2013, 162 s.
- ONUFRÁK, A.: Budúcnosť Schengenu, či návrat do minulosti? In: VÍTOVÁ, B.; ČERNÝ, M.; PODRAZIL, P. (eds.): Olomoucké právnické dny 2016: Sborník z mezinárodní vědecké konference. Olomouc: Iuridicum Olomoucense o.p.s., 2016, s. 174-216.
- ONUFRÁK, A.: Migrácia – prístahovalectvo – multikulturalizmus (Diplomová práca). Prešov: Prešovská Univerzita v Prešove, Filozofická Fakulta, Inštitút politológie, 2009, 119 s.
- ОНУФРАК, О.: Schengen – the Door to Europe. In: ЛАВРИНЕНКО, В. Г. (ed.): Майбутнє Європейського Союзу та перспективи європейської інтеграції України: Матеріали III міжнар. студ. наук.-практ. конференції, 20 травня. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008, с. 35-39.
- ONUFRÁK, A.: Transnacionálna migrácia – posun v chápaní teritorializmu štátnych hraníc v kontexte národného štátu. In: Migrácia – príležitosť, výzva a hrozba: Zborník príspevkov z konferencií a seminárov Národného konventu o Európskej únii 2009. Bratislava: Úrad vlády Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2010, s. 30-39.
- ŠÚ SR: Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011: Obyvateľstvo podľa národnosti. [online], [cit. 10/04/2017]. Dostupné na internete: <https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/24f55d64-60e7-46c0b4acaf50cb896fab/Zakladne_udaje_zo_Scitania_obyvatelov_domov_a_bytov_2011_obyvatelstvo_podla_narodnosti.pdf?MOD=AJPERES&CACHE-ID=24f55d64-60e7-46c0-b4ac-af50cb896fab>.
- ÚHCP P PZ: Ročenka 2007. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2007/2007-rocenka-uhcp-sk.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v SR 2008. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2008/2008-rocenka-uhcp-sk.pdf>.

- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike za rok 2009. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2009/2009-statisticka-rocenka-uhcp-sk.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike 2010. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/uhcp/rocenky/rok_2010/2010-rocenka-UHCP-SK.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike 2011. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2011/2011-rocenka-UHCP-SK.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike 2012. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2012/2012-rocenka-UHCP-SK.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike 2013. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2013/2013-rocenka-UHCP-SK.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike 2014. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2014/2014-rocenka-UHCP-SK.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike 2015. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/hranicna_a_cudzinecka_policia/rocenky/rok_2015/2015-rocenka-UHCP-SK.pdf>.
- ÚHCP P PZ: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike 2016. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/uhcp/rocenky/rok_2016/2016-rocenka-UHCP-SK.pdf>.
- ÚPSVR: Zamestnávanie cudzincov na území Slovenskej republiky za rok 2017: Marec 2017. [online], [cit. 15/04/2017]. Dostupné na internete: <http://www.upsvar.sk/statistiky/zamestnavanie-cudzincov-statistiky/kopia-zamestnavanie-cudzincov-na-uzemi-slovenskej-republiky-za-rok-2016.html?page_id=672343>.

/ PRÍLOHA Č.1

DOTAZNÍK

Vážený respondent. Radi by sme Vás požiadali o zodpovedanie otázok v tomto dotazníku. Vami poskytnuté informácie budú slúžiť na pochopenie vnímanie situácie ľudí, ktorí prijali ťažké rozhodnutie zmeniť miesto svojho dlhodobého pobytu, ale najmä podnety z neho budú tvoriť základ pre identifikáciu aktivít smerujúcich k zlepšeniu situácie imigrantov na Slovensku, najmä v oblasti štátnej správy a samosprávy, vrátane priamych návrhov pre jednotlivé inštitúcie. Vaša ochota podeliť sa so svojimi skúsenosťami a názormi môže postupnými krokmi pomôcť zlepšiť situáciu Ukrajincov na Slovensku.

Pohlavie	☐ žena ☐ muž
Vek	☐ pod 18 ☐ 19 – 29 ☐ 30 – 39 ☐ 40 – 49 ☐ 50 – 59 ☐ nad 59
Kde ste prežili na Ukrajine väčšinu času?	☐ Čerkaská oblasť, ☐ Černihivská oblasť, ☐ Černovická oblasť, ☐ Dnepropetrovská oblasť, ☐ Donecká oblasť, ☐ Ivanofrankivská oblasť, ☐ Charkovská oblasť, ☐ Chersonská oblasť, ☐ Chmeľnická oblasť, ☐ Kyjevská oblasť, ☐ Kirovohradská oblasť, ☐ Luhanská oblasť, ☐ Lvovská oblasť, ☐ Mykolajivská oblasť, ☐ Odeská oblasť, ☐ Poltavská oblasť, ☐ Rivnenská oblasť, ☐ Sumská oblasť, ☐ Ternopiľská oblasť, ☐ Vinnická oblasť, ☐ Volynská oblasť, ☐ Zakarpatská oblasť, ☐ Záporožská oblasť, ☐ Žytomyrská oblasť, ☐ Krym
Aké vzdelanie ste dosiahli	☐ Základné, ☐ Stredné, ☐ VŠ, ☐ bez vzdelania,
Kedy ste prišli na Slovensko?	☐ pred rokom 2000, ☐ 2000 – 2003, ☐ 2004, ☐ 2005 – 2008, ☐ 2009, ☐ 2010, ☐ 2011, ☐ 2012, ☐ 2013, ☐ 2014, ☐ 2015, ☐ 2016, ☐ 2017
Prečo ste sa rozhodli odísť z Ukrajiny? (môžete uviesť aj viac dôvodov)	☐ rodinné dôvody ☐ štúdium ☐ možnosť získať lepšie zamestnanie ☐ iné ekonomické dôvody ☐ ozbrojený konflikt ☐ iné (uveďte)
Prečo ste si vybrali Slovensko?	☐ existujúce kontakty (rodina, známi), ☐ jazyková blízkosť, ☐ blízkosť k domovu, ☐ historické, kultúrne, náboženské väzby (napr. dostupnosť gr. kat. resp. pravoslávneho chrámu), ☐ iné (uveďte)
Kde na Slovensku žijete	☐ Košický kraj, ☐ Prešovský kraj, ☐ Žilinský kraj, ☐ Banskobystrický kraj, ☐ Trenčiansky kraj, ☐ Trnavský kraj, ☐ Nitriansky kraj, ☐ Bratislavský kraj
Kde na Slovensku žijete	☐ mesto nad 100 tis. obyvateľov, ☐ mesto 50 – 100 tis. obyvateľov, ☐ mesto 20 – 50 tis. obyvateľov, ☐ mesto 10 – 20 tis. obyvateľov, ☐ vidiek

Na základe akých informácií ste prišli na Slovensko, čo Vás k tomu inšpirovalo?	Prosím uveďte slovné:
Ak by ste sa znovu rozhodovali, akú krajinu by ste si vybrali?	☐ Slovensko, ☐ Česko, ☐ Poľsko, ☐ Maďarsko iné, prosím uveďte:
Máte v budúcnosti záujem vrátiť sa na Ukrajinu? Ak áno, za akých podmienok? (môžete vybrať aj viac možností)	☐ nie, neplánujem sa vrátiť na Ukrajinu, ostanem na Slovensku ☐ nie, neplánujem sa vrátiť na Ukrajinu, ostanem v inej krajine EÚ ☐ áno, vrátim sa na Ukrajinu v prípade že sa zlepši ekonomická situácia ☐ áno, vrátim sa na Ukrajinu v prípade že sa zlepši situácia v oblasti politiky, resp. korupcie ☐ áno, vrátim sa na Ukrajinu v prípade že sa skončí ozbrojený konflikt ☐ áno, vrátim sa na Ukrajinu potom, ako si nasporím isté prostriedky, s ktorými si budem vedieť dovoliť lepší život
Vlastníte dom, alebo byt na Ukrajine	☐ áno, ☐ nie
Zaobstarali ste si na Slovensku dom, alebo byt	☐ áno, ☐ nie, ☐ iné
Aké povolenia, doklady, dokumenty ste si v SR vybavovali?	☐ víza, ☐ povolenie na pobyt, ☐ povolenie na zamestnanie, ☐ azyl, ☐ živnosť, ☐ obchodnú spoločnosť, ☐ zdravotné poistenie, ☐ sociálne, dôchodkové poistenie, ☐ uznávanie dokladov o vzdelaní, ☐ iné (uveďte):
Máte záujem získať slovenské občianstvo	☐ už mám občianstvo SR, ☐ áno, už som sa o to pokúšal, ☐ áno, plánujem si ho vybaviť, ☐ nie
S akými úradmi a inštitúciami ste prišli do kontaktu?	☐ konzulát SR v Užhorode, ☐ veľvyslanectvo SR v Kyjeve, ☐ Cudzinecká polícia, ☐ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ☐ Okresný úrad, ☐ Súd, ☐ Mestský/Obecný úrad, ☐ Oddelenie cudzokrajných chorôb, ☐ pracovné agentúry, ☐ zamestnávateľa, ☐ zdravotná poisťovňa, ☐ sociálna poisťovňa, ☐ iné (uveďte):
Ako hodnotíte komunikáciu s jednotlivými úradmi a inštitúciami a prístup ich zamestnancov?	☐ konzulát SR v Užhorode: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?:
	☐ veľvyslanectvo SR v Kyjeve: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ Cudzinecká polícia: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?

Ako hodnotíte komunikáciu s jednotlivými úradmi a inštitúciami a prístup ich zamestnancov?	☐ Okresný úrad: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ Súd: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ Mestský/Obecný úrad: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ Oddelenie cudzokrajných chorôb: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ pracovné agentúry: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ zamestnávateľa: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ zdravotná poisťovňa: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ sociálna poisťovňa: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i> prečo?
	☐ Iné: <i>najhoršie (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) najlepšie</i> ďalšie komentáre:
Ako hodnotíte jazykovú vybavenosť zamestnancov s jednotlivých úradov a inštitúcií?	☐ konzulát SR v Užhorode: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
	☐ veľvyslanectvo SR v Kyjeve: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
	☐ Cudzinecká polícia: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
	☐ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
	☐ Okresný úrad: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
	☐ Súd: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
	☐ Mestský/Obecný úrad: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
	☐ Oddelenie cudzokrajných chorôb: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>
☐ pracovné agentúry: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i>	

<p>Ako hodnotíte jazykovú vybavenosť zamestnancov s jednotlivých úradov a inštitúcií?</p>	<p>☐ zamestnávateľa: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ zdravotná poisťovňa: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ sociálna poisťovňa: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ Iné: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>ďalšie komentáre:</p>
<p>Ktorý jazyk by mali ovládať pracovníci spomínaných inštitúcií, najmä cudzineckej polície?</p>	<p>☐ anglický, ☐ francúzsky, ☐ rusky, ☐ nemecky, ☐ španielsky, ☐ ukrajinský, ☐ iný</p>
<p>Akej činnosti sa tu venujete</p>	<p>☐ študujem v odbore:</p> <p>☐ pracujem v sektore:</p> <p>☐ hľadám si prácu</p> <p>☐ podnikám</p> <p>☐ starám sa o domácnosť, dieťa</p> <p>☐ dôchodca</p> <p>☐ iné:</p>
<p>Čomu sa plánujete venovať v budúcnosti?</p>	<p>Prosím uveďte:</p>
<p>Porovnajete svoju aktuálnu situáciu v porovnaní s obdobím pred imigráciou</p>	<p>☐ rodinné vzťahy: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ kontakty s priateľmi: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ kultúrne vyžitie: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ pracovné príležitosti: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ ekonomická situácia: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p> <p>☐ celkový životný štandard/ kvalita života: <i>veľmi nespokojný (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) veľmi spokojný</i></p>
<p>Komunikujete s inými Ukrajincami, alebo občanmi Ukrajiny v SR?</p>	<p>☐ áno</p> <p>☐ občas</p> <p>☐ nie</p>
<p>Ak áno, je to formalizované?</p>	<p>☐ áno – Zväz Rusínov a Ukrajincov v SR, Rusínska obroda na Slovensku, iné spolky ☐ áno – cirkevné spoločenstvá</p> <p>☐ áno:</p> <p>☐ nie, stretávame sa neformálne, s priateľmi a známymi</p>

<p>Ak áno, čo je obsahom/ cieľom komunikácie, alebo stretnutí?</p>	<p>☐ výmena skúsenosti</p> <p>☐ kultúra</p> <p>☐ vzdelávanie, kurzy, informácie</p> <p>☐ zábava</p> <p>☐ iné (uvedte):</p>
<p>Pocítujete znevýhodnenie z dôvodu, že ste cudzinec</p>	<p>☐ áno, ☐ čiastočne, ☐ nie</p>
<p>Áká je Vaša situácia v porovnaní s inými cudzincami žijúcimi na Slovensku?</p>	<p>☐ lepšia, ☐ rovnaká, ☐ horšia</p>
<p>Ste v kontakte s majoritou žijúcou v SR (ohodnotte prosím na stupnici od 0 do 6)?</p>	<p><i>nie, komunikujem len s tunajšími Ukrajincami (0)(1)(2)(3)(4)(5)(6) áno v intenzívnom</i></p>

Migračné javy v regiónoch východného Slovenska a Zakarpatskej oblasti Ukrajiny
(Projektová štúdia)

Autori © 2017 Mgr. Alexander Onufrák, PhD.
PhDr. Zuzana Klimovská
Mgr. Ján Dzurdženík
Yuriy Guzinets
Oksana Humenna, CSc.h

Výkonný redaktor Mgr. Ján Dzurdženík
Jazykový redaktor Mgr. Matúš Béreš
Technický redaktor Mgr. Svetozár Šomšák

Vydavateľ © 2017 Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.
Miesto vydania Košice
Rok vydania 2017
Počet strán 48
Vydanie prvé
ISBN 978-80-971246-8-7

Agentúra
na podporu
regionálneho
rozvoja Košice,
n. o.

KRI

TECHNICKÁ
UNIVERZITA
V KOŠICIACH

